

A

aar/abe

- aardvark** อาตวาร์ค สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมของทวีปแอฟริกา มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Orycteropus afer* (อันดับ Tubulidentata) หากินโดยล่าพืงในเวลากลางคืน ด้วยการขุดหาอาหารจากรากพืช และสัตว์เล็ก ๆ จึงมีชื่อสามัญว่า ant bear หรือ earth pig
- abalone** แอบาโลเน หอยเป๋าฮื้อ หอยร้อยรู เป๋าฮื้อทะเล เป็นหอยฝาเดี่ยวสกุล *Haliotis* ดินแบนรูปไข่ เกาะติดกับก้อนหินในทะเล เนื้อนิยมนำมาปรุงเป็นอาหารรสอร่อย เปลือกนำมาทำเป็นมุกประดับ
- abaxial** แอบเอกเซียล (L. ab - จาก + axis - แกน (ไกลแกน)
1, สัตว: ภายนอก หรือห่างจากแกนหลักหรือลำตัว 2, พฤษ: (1) หันออกไปจากลำต้น โดยสัมพันธ์กับผิวหน้าของใบ (2) ทอดยาวอยู่นอกแกนเมล็ด เกี่ยวข้องกับต้นอ่อนของพืชที่อยู่ในเมล็ด
- abdomen** แอบโดเมน (L.- หน้าท้อง) ส่วนของลำตัวระหว่างทรวงอกและเชิงกราน
- abdominal region** แอบโดมินัล รีเจียน บริเวณส่วนท้อง
- abdominal cavity** แอบโดมินัล เควิตี ช่องท้อง เป็นส่วนที่บรรจุอวัยวะภายในที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินอาหาร ระบบขับถ่าย และระบบสืบพันธุ์ที่สำคัญ เช่น กระเพาะอาหาร ลำไส้เล็ก ลำไส้ใหญ่ ไส้ตรง ตับ ม้าม ตับอ่อน ตไต กระเพาะปัสสาวะ รังไข่ มดลูก ฯลฯ
- abducens** แอบดูเซนส์ (L.- ลากออกไป) ในสัตว์มีกระดูกสันหลัง คือ ประสาทสมองเส้นที่ 6 ที่ไปสุดยังกล้ามเนื้อตา lateral rectus ทำหน้าที่บังคับให้กล้ามเนื้อตาดึงลูกตาไปทางด้านนอก
- abductor** แอบดักเทอร์ (L. abductus - นำออกไป) กล้ามเนื้อดึงให้กาง ทำหน้าที่ดึงส่วนของร่างกายออกไปจากแกนลำตัวหรือแขนขา ทำงานตรงกันข้ามกับกล้ามเนื้อ adductor
- aberration** แอบเบอร์เรชัน (L. ab - จาก + errare - เคลื่อนไม่มีทิศทาง)
1, เบี่ยงเบนไปจากทิศทางปกติ 2, จิตไม่ปกติ แต่ไม่ถึงกับเสียสติ 3, หันเหไปอย่างไม่มีสมบรณ์
- chromatic aberration การหักเหของช่วงคลื่นต่าง ๆ ของแสงผ่านเลนส์ ทำให้ภาพมีสีต่าง ๆ
- chromosomal aberration การที่สิ่งมีชีวิตมีจำนวนโครโมโซม

ต่างไปจากจำนวนที่ควรจะเป็น ดู aneuploidy, polyploidy หรือ การที่สิ่งมีชีวิตมีสารพันธุกรรมต่างไปจากเดิม ดู translocation, deletion, duplication

abiogenesis เลาไบโอเจเนซิส (Gr.a- ไม้ + bios- ชีวิต + genesis- การผลิต) ทฤษฎีที่เชื่อว่า สิ่งมีชีวิตถือกำเนิดมาจากสิ่งไม่มีชีวิต syn: spontaneous generation

abomasum แอบอเมซิม กระเพาะอาหารส่วนที่สี่ หรือส่วนที่เป็นกระเพาะอาหารที่แท้จริงของสัตว์เคี้ยวเอื้อง syn: rennet

aboral แอบอรัล (L. ab- จาก + os, oris - ปาก) ท่างออกไปจากปาก

abortion อะบอชัน (L.- abotio) 1, การหยุดกลไกทางสรีระหรือการยับยั้งโรค 2, การทำให้การตั้งครรภ์สิ้นสุดลงก่อนที่ตัวอ่อนมีระยะของการมีชีวิต คือ ช่วงระหว่างสัปดาห์ที่ 20-28 ของการตั้งครรภ์ ทารกมีขนาดต่ำกว่า 20 เซนติเมตร และหนักน้อยกว่า 500 กรัม

บุคคลทั่วไปมักจะใช้คำนี้ในความหมายของการทำแท้งผิดกฎหมาย จึงควรเข้าใจว่าความหมายเดิมนั้น การแท้งสามารถเกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติ

accidental abortion การแท้งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือโดยอุบัติเหตุ ไม่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม

artificial abortion การจงใจทำแท้งโดยตึลยแพทย์

criminal abortion การทำแท้งที่นอกเหนือไปจากวัตถุประสงค์ทางการแพทย์

fetal abortion การแท้งที่เกิดขึ้นหลังจากตั้งครรภ์เกินกว่า 5 เดือน

septic abortion ตัวอ่อนหรือทารกติดเชื้อ โดยทั่วไปมักเกิดจากการทำแท้ง โดยทำให้ผนังมดลูกระคายเคืองในระยะแรกของการตั้งครรภ์ เป็นผลให้เกิดการแท้ง

tubal abortion เกิดการตั้งครรภ์นอกมดลูก ตัวอ่อนตายอยู่ภายในช่องท้อง

abscess แอบเซส (L. abscessus - กำล้างจากไป ผี โพรงหนอง) การมีหนองตั้งอยู่ที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย อันเป็นผลเนื่องมาจากเนื้อเยื่อถูกทำลาย หรือถูกแทนที่ด้วยสิ่งอื่น ดู inflammation, pus

- amoebic abscess มักเกิดขึ้นที่ตับเนื่องมาจากเชื้อโรคบิด *Entamoeba histolytica* เดินทางย้อนจากลำไส้เข้าไปยังตับผ่านทางท่อน้ำดี เป็นผลให้ตับเป็นแผลแล้วมีหนอง
- dental abscess การเกิดหนองที่บริเวณด้านข้างของฟัน โดยปกติเกิดขึ้นรอบ ๆ รากฟัน
- subepithelial abscess การเกิดหนองระหว่างชั้นหนังกำพร้าและชั้นหนังของปลายนิ้วมือ หรือเกิดจากการอักเสบเป็นหนองที่บริเวณเนื้อในแล้วทะลุออกมายังบริเวณใต้ผิวหนัง
- absorption** แอบซอร์ปชัน (L. absorptio - ดูดเข้าไป) 1, การดูดกลืนของเหลวโดยของแข็ง หรือการดูดกลืนก๊าซโดยของเหลวหรือของแข็ง 2, การดูดกลืนแสงหรือรังสีของแสงด้วยสีดำหรือสีอื่น ๆ 3, การดูดกลืนรังสีความร้อนเข้าสู่ร่างกายทำให้ร่างกายมีอุณหภูมิสูงขึ้น 4, สรีระ: ดูดซึม คือการที่สารผ่านผิวของร่างกายเข้าสู่เนื้อเยื่อ และของเหลวในร่างกาย เช่นในกรณีของอีเทอร์ผ่านผนังถุงลมของปอดเข้าสู่กระแสโลหิต ในระหว่างการวางยาสลบ หรือการที่น้ำมันชะโลมผิวซึมผ่านผิวหนังเข้าสู่ร่างกาย เป็นผลทำให้เกิดกระบวนการอื่น ๆ คือ diffusion, filtration, osmosis
- abyssal** แอบิซซัล พื้นทะเล คือ ส่วนที่ลึกที่สุดของทะเลหรือมหาสมุทร แสงส่องไม่ถึง อุณหภูมิต่ำ ความดันสูง
- abyssal realm** แอบิซซัล เรียลัม ส่วนหนึ่งของอาณาบริเวณมหาสมุทรระดับลึกกว่า 600 ฟุต (180 เมตร) ซึ่งแสงส่องไม่ถึง
- Acanthocephala** แอแคนโทเซฟาလာ (Gr. akantha - หนาม + kephala - หัว) ชั้นหนึ่งของสัตว์ในไฟลัม Platyhelminthes ลักษณะเด่นคือ เป็นหนอนที่ส่วนหัวมีหนาม บางชนิดเป็นปรสิตของมนุษย์ อาศัยอยู่ในลำไส้ของสัตว์มีกระดูกสันหลัง ตัวอ่อนเจริญอยู่ในสัตว์ขาปล้องซึ่งทำหน้าที่เป็นพาหะและโฮสต์กึ่งกลาง
- Acarina** แอแครีนา (L. acarus - ไร) อันดับหนึ่งในชั้น Arachnida ซึ่งรวมสัตว์ขนาดเล็กหลายชนิดเข้าด้วยกัน คือ พวงไร และเห็บ ส่วนใหญ่เป็นพวกปรสิตภายนอก การติดโรคทำให้เกิดผิวหนังอักเสบมีน้ำเหลือง สัตว์พวกนี้ยังทำหน้าที่เป็นพาหะนำโรคได้หลายชนิด เช่น โรคหิด
- acarinosis** แอแครีโนซิส (L. acarus - ไร + Gr. osis - สภาวะ) โรคที่

- มีสาเหตุมาจากไรและเห็บ syn: acariasis
- acarology** แอแคโรโลยี วิชาเห็บไร ศึกษาชีววิทยารวมทั้งอนุกรมวิธานพวกเห็บและไร
- acaryote, akaryote** เอแคริโอต (Gr. a- ไม่ + karyon - นิวเคลียส) ไม่มีนิวเคลียส (DNA อยู่หลวม ๆ เป็นหย่อม) เป็นลักษณะเด่นลักษณะหนึ่งของสิ่งมีชีวิตในอาณาจักร Monera เช่น พวกแบคทีเรีย สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน
- acclimation, acclimatization** แอกลิมเมชัน กระบวนการค่อย ๆ ปรับตัวเข้าสู่สภาพอากาศหรือสภาพแวดล้อมที่รุนแรงกว่าเดิม
- accommodation** แอคอมโมเดชัน (L. accomodare - ทำให้เหมาะสม) 1, การปรับอวัยวะ หรือโครงสร้างให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เฉพาะเจาะจง 2, สรีรวิทยา: การปรับสายตาโดยอัตโนมัติ เพื่อให้เห็นวัตถุในระยะต่างๆ ได้ชัดเจน
- acentric** เอเซนทริก (Gr. a- ไม่ + L. centrum - จุดกลาง) 1, ไม่อยู่ตรงกลาง อยู่ด้านข้าง 2, ไม่มีเซนโทรเมียร์ เกี่ยวข้องกับส่วนของโครโมโซมที่หักออกไป
- ocephalo** เอเซฟาโล (Gr. a - ไม่ + kephalos - หัว) ไม่มีหัว
 acephalia, acephalism การเจริญผิดปกติที่ส่วนหัวขาดหายไป
 acephalobrachia การเจริญผิดปกติที่ส่วนหัวและแขนหายไป
 acephalus ทารกที่เจริญผิดปกติ อวัยวะภายนอกหายไป
- acetabulum** เอเซแทบิวลุม (L.- ถ้วยเล็กสำหรับใส่น้ำส้ม) 1, รอยบุ๋มรูปถ้วยด้านข้างของกระดูก innominate (ชั้นหนึ่งในสามชั้นของกระดูกสะโพกหรือกระดูกเชิงกราน) ทำหน้าที่รองรับหัวกระดูกขาที่อ่อนบน (femur) 2, ปากดูดด้านล่างของพยาธิใบไม้ เช่นในพวก amphistoma 3, อวัยวะเพศที่ทำหน้าที่เกาะติดได้ ของพวกไร
- acetylcholine** แอเซทิลโคลีน เป็นเอสเทอร์ของโคลีนพบได้ในหลายอวัยวะและเนื้อเยื่อของร่างกาย มีหน้าที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการส่งกระแสความรู้สึกผ่านซินแนปส์จากเซลล์ประสาทสั่งการเซลล์หนึ่งไปยังอีกเซลล์หนึ่ง ทำให้กล้ามเนื้อคลายทำงานได้ ดู neurotransmission
- acicular** เอซิควิลาร์ (L. aciculus - เข็มเล็ก ๆ) ลักษณะรูปเข็ม
- aciculum** เอซิควิลัม สารประกอบไคตินรูปแท่งยาว หรือลักษณะคล้ายขน พบใน

- parapodia ของพวก polychaete (หนอนทะเล) ดู polychaete และ annelids
- acinus** (pl. **acini**) เอซินัส (L.- อองุ่น) 1, ส่วนที่เล็กที่สุดของต่อมสร้างสารคัดหลั่ง มีลักษณะเป็นถุง ช่องภายในแคบ ดู alveolus 2, เซลล์แคบที่เรียกที่เกาะรวมกันคล้ายพวงองุ่น
- acoelomate** เอซิลอเมท (Gr. a- ไม่มี + coelom- ช่องว่าง) 1, ไม่มีช่องว่างภายในลำตัว 2, สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังพวก Acoelomata มีหลายไฟลัม คือ Porifera, Coelenterata (Cnidaria), และ Ctenophora
- acne** แอกเน (Gr. akme - จุด ปลายแหลม) เป็นคำที่ใช้ได้ทั่วไป แต่ถ้าใช้เพียงคำเดียว หมายถึง acne vulgaris (common acne) คือ การอักเสบเรื้อรังที่ต่อมไขมันและขนของผิวหนัง มีลักษณะบวมแดง ขอบแข็ง อาจเกิดเป็นก้อนและกลายเป็นแผลเป็นได้
- acorn worm** แอควอร์นเวิร์ม หนอนในกลุ่ม Enteropneusta ส่วนใหญ่อยู่ในทะเล
- acquired character** แอควัวร์ แคนแรกเทอร์ พันธุ: ลักษณะที่ได้พัฒนามา อันเป็นผลเนื่องจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อม การใช้และไม่ได้ใช้ มิได้เป็นลักษณะที่เกิดจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรม
- acraniate** เอครานีเอท (Gr. a - ไม่มี + kranion- กะโหลกศีรษะ) สัตว์ในพวก Acraniata อยู่ในกลุ่มของพวกมีกระดูกสันหลัง ประกอบด้วยอนุไฟลัม Cephalochordata และ Urochordata มีลักษณะเด่น คือ ไม่มีสมองและกะโหลกศีรษะ เรียกสัตว์พวกนี้ได้อีกอย่างหนึ่งว่า Protochordates ได้แก่พวก Branchiostoma (Amphioxus) และพวก tunicate (เพรียงหัวหอม)
- acrasin** แอคราซิน สารสเตรอยด์ สร้างและคัดหลั่งออกมาโดยเซลล์อะมีบาของพวก Acrasiomycetes (พวกราเมือกที่ระยะหนึ่งของวงชีวิตสร้างเซลล์เดี่ยวลักษณะคล้ายอะมีบา) สารนี้ทำหน้าที่ช่วยให้เซลล์เคลื่อนเข้าไปรวมกันที่ศูนย์กลางของโคโลนี
- acrosome** แอโครโซม (Gr. akron- แขนง + soma - ร่างกาย) ออร์แกเนลล์ส่วนปลายหน้าสุดของตัวอสุจิ ภายในมีเอนไซม์ช่วยให้อสุจิเจาะเยื่อหุ้มไข่เข้าไปผสมพันธุ์ได้
- ACTH** ดู Adrenocorticotrophic hormone

- actin** แอกทิน โปรตีนชนิดหนึ่งของกล้ามเนื้อ เป็น globular protein ที่เชื่อมต่อกันเป็นสาย โดยสายสองสายเชื่อมต่อกันในลักษณะเกลียว เกิดเป็น microfilament เมื่อต่อกับ myosin เป็น actinmyosin ทำให้ออกกล้ามเนื้อหดตัว
- active site** แอกทีฟ ไซต์ แหล่งก่อกฤทธิ์ หรือแหล่งกัมมันต์ คือส่วนที่เฉพาะเจาะจง ส่วนหนึ่งของเอนไซม์ที่ต่อกับซับสเตรตด้วยพันธะเคมีหลวม ๆ
- active transport** แอกทีฟ ทรานสปอร์ต การขนส่งแบบกัมมันต์ การเคลื่อนที่ของสารผ่านเยื่อหุ้มเซลล์สิ่งมีชีวิต โดยสวนทางเข้าสู่ความเข้มข้นมากกว่า หรือมีเคมีไฟฟ้าสูงกว่า ทั้งนี้ต้องใช้พลังงานและโปรตีนนำพาเป็นตัวช่วย เช่น การดันน้ำในหลอดไตฝอยกลับเข้าสู่เซลล์เยื่อหุ้มหลอดไตฝอย
- adaptive peak** แอดแนปทีฟ พีค สภาวะสมดุลของหมู่ประชากร เกิดขึ้นโดยการที่ความถี่ของยีนที่ควบคุมลักษณะในการอยู่รอดของสมาชิกในประชากรมีมากเกินไปกว่าครึ่งหนึ่งของยีนพูล
- adaptive radiation** แอดแนปทีฟ เรดิเอชัน การพัฒนาการของสิ่งมีชีวิต จากบรรพบุรุษเดิมชนิดเดียวมาเป็นหลายชนิด เนื่องมาจากการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่ต่างไปในชั่วรุ่นระดับลูกหลานต่อ ๆ ไป
- adaxial** แอดแนกเซียล (L. ad - เข้าสู่ + axis - แกน) 1, ใกล้แกน หันเข้าสู่แกนกลาง 2, พกฤษ: หันเข้าสู่ลำต้น หมายถึง ผิวหน้าของใบหันเข้าสู่ลำต้น
- addax** แอดแดกซ์ กวางเขาบิด (*Addax nasomaculata*) เป็นชนิดหนึ่งของพวกสัตว์คล้ายกวาง (antelope) ที่อาศัยอยู่ในทะเลทรายซาฮารา
- adder** แอดเดอร์ 1, ชนิดของงูมีพิษ เช่น puffadder (*Bitis arietans*) ของแอฟริกา และ viper หรือ adder (*Vipera berus*) ของทวีปยุโรป 2, ในสหรัฐอเมริกา คืองูที่ไม่มีพิษ เช่น งู hognose
- addict** แอดดิก (L. addictus - ให้มากกว่า) ผู้ที่ต้องใช้แอลกอฮอล์ หรือยาจนติดเป็นนิสัย
- Addison's disease** แอดดิสัน'ส ดิสีส (Thomas Addison อัจฉริยะชาวอังกฤษ 1793 - 1860) โรคแอดดิสัน เกิดจากการขาดฮอร์โมน adrenocortical อากาการของโรค คือ มีสารสีมากขึ้นที่ชั้นผิวหนึ่งทำให้เกิดกระดำดำเป็นหย่อมๆ โดยเฉพาะบริเวณศีรษะ และลำคอ อ่อนเพลีย ความดันต่ำ คลื่นไส้ อาเจียน น้ำหนักลด และบางครั้งขาดน้ำตาลในเลือด

adductor	แอดดักเตอร์ (L.- นำเข้าสู่) กล้ามเนื้อดึงเข้าหาลำตัวหรือแกนกลาง
adenine	แอดนีน สารประกอบ 6-aminopurine $C_5H_5N_9$ เป็นสารที่ได้มาจากการสลายกรดนิวคลีอิก และเป็นส่วนที่เป็นของแข็งของปัสสาวะ
adenitis	แอดไนนิติส (Gr. aden - ต่อม + itis - อักเสบ) การอักเสบของต่อมน้ำเหลือง หรือของต่อมอื่น
adenohypophysis	แอดโนไฮโปไฟซิส (Gr. aden - ต่อม + hypophysis - ลอดออกมาด้านล่าง) ส่วนของต่อมใต้สมองที่เจริญมาจากถุง Rathke มี 3 ส่วน คือ pars tuberalis, pars distalis (ส่วนหน้า) และ pars intermedia ผลิตฮอร์โมนสำคัญหลายชนิด เช่น growth hormone, prolactin ฯลฯ
adenosine	แอดโนซีน ส่วนของนิวคลีโอไทด์ ประกอบด้วย เบส แอดนีน และน้ำตาลไรโบส adenosine monophosphate (AMP, adenylic acid, adenine ribotide) ประกอบด้วยโมเลกุลของ adenine d-ribose และกรดฟอสฟอริก เกี่ยวข้องกับการทำงานของเซลล์ adenosine diphosphate (ADP) มีโมเลกุลของกรดฟอสฟอริกเพิ่มขึ้นที่ AMP อีกหนึ่งโมเลกุล adenosine triphosphate (ATP) มีโมเลกุลของกรดฟอสฟอริกเพิ่มขึ้นที่ AMP อีกสองโมเลกุล พบได้ในเซลล์ทุกชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเซลล์ที่ทำงานมาก เช่น เซลล์กล้ามเนื้อ เซลล์ตับ
adipose	แอดิพอส (L.- เต็มไปด้วยไขมัน) เต็มไปด้วยไขมัน คล้ายไขมัน adipose tissue เนื้อเยื่อไขมัน เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของเนื้อเยื่อเกี่ยวพันชนิดหลวม มีเซลล์ไขมันเข้าไปสะสมอยู่ในเมทริกซ์และเส้นใยแอมริโอลาร์ พบได้ทั่วไป เช่น ใต้ผิวหนังบริเวณคางและหน้าท้อง ไขมันที่หุ้มอวัยวะภายใน
adjuvant	แอดจูวานท์ (L. adjuvans - การช่วย) สารทำหน้าที่เพิ่มประสิทธิภาพของอีกสารหนึ่ง ในทางการแพทย์ คือสารเคมีที่ใส่ลงไปในการเคมีที่เป็นตัวยาหลัก เพื่อให้การออกฤทธิ์ของยาดีขึ้น
adoral	แอดอรัล (L. ad- ไปยัง + os, oris - ปาก) บริเวณใกล้ปาก comp: aboral
adrenal	แอดรีนัล (L.ad- ไปยัง + L. ren- ไต) เดิมใช้บ่งชี้ว่าใกล้เคียง

กับไต ปัจจุบันหมายถึงต่อมหรือสารคัดหลั่งของต่อม

adrenal gland ต่อมไร้ท่อในพวกสัตว์มีกระดูกสันหลัง ในพวก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอยู่เหนือไต จึงเรียกต่อมหมวกไต ประกอบด้วย ส่วนนอก(cortex) ผลิตฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับความเครียดและความคุม ปริมาณเกลือ ส่วนนอก (medulla) ผลิตฮอร์โมนตอบสนองระบบประ สาท คือ adrenalin ดู epinephrine

adrenocorticotropic แอดรีโนคอร์ติโคโทรปิก (L. ad - ไปยัง + ren-ไต + cortex - เปลือก + Gr. tropos - การกลับ) มีการกระตุ้นต่อม หมวกไตส่วนนอก

adrenocorticotropic hormone เป็นฮอร์โมนผลิตจากต่อม ใต้สมองส่วนหน้าเกี่ยวข้องกับการเจริญ แล้วกระตุ้นให้ต่อมหมวกไตส่วน นอกทำงาน มีชื่อย่อว่า ACTH และอีกชื่อว่า corticotropin

ADS คำย่อของ antidiuretic substance ดู antidiuretic hormone

adsorbent แอดซอร์เบนต์ (L.ad- ไปยัง + L. sorbere - ดูดเข้าไป) สาร ทำหน้าที่ดูดซึมสารอื่น เช่น ผงถ่าน

adsorption แอดซอร์บชัน การที่ก๊าซหรือของเหลวถูกดูดเข้าไปในของแข็ง เช่น คาร์บอนถูกดูดด้วยผงถ่าน

ADT คำย่อของ 1, adenosine triphosphate 2, A(any) D(what you desire) T (thing) ใช้ในการให้ยาโดยไม่มีตัวยา ดู placebo 3, agar-gel diffusion test

adventitia แอดเวนทิเชีย (L. adventicius - มาจากต่างถิ่น) ส่วนนอกสุดที่ หุ้มโครงสร้างหรืออวัยวะ

adventitious root รากฝอย

tunica adventitia ส่วนที่หุ้มนอกสุดของหลอดเลือดแดงใหญ่ อีดีส์ (Gr. aedes - ไม่มีพวจ) ชื่อสกุลของในวงศ์ Culicidae หลายชนิดเป็นตัวเบียน บางชนิดนำเชื้อโรค

Aedes aegypti ยุงนำเชื้อโรคไข้เหลืองและโรคไข้เลือดออก อีเดกัส อวัยวะสืบพันธุ์ของแมลงเพศผู้

afferent แอฟเฟเรนต์ (L. ad - ไปยัง + ferro - มีอยู่) นำสู่ศูนย์กลาง เช่น เส้นประสาทรับความรู้สึกนำสู่สมอง หลอดเลือดดำนำเลือดกลับสู่

	หัวใจ คำตรงข้าม คือ efferent
afterbirth	แอฟเทอร์เบิรท์ การที่รก ส่วนของสายสะดือและถุงน้ำคร่ำถูกขับออกมาหลังจากที่ทารกคลอดออกมาแล้ว
agamete	เอแกมีท (Gr. a- ไม่ + gamos - แต่งงาน) เซลล์ที่ไม่ใช่เซลล์สืบพันธุ์ แต่สามารถพัฒนาเป็นตัวใหม่ได้
agamogenesis	เอแกโมเจเนซิส (Gr. a- ไม่ + gamos- แต่งงาน + genesis - การพัฒนา) 1, asexual reproduction การสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ 2, parthenogenesis
agar	เอการ์ (HE. - วุ้น) วุ้น สารประกอบไม่มีไนโตรเจน ลักษณะคล้ายยาง สกัดจากสาหร่ายสีแดงสกุล <i>Gelidium</i> ไม่สามารถย่อยสลายโดยเอนไซม์ของแบคทีเรียทั่วไป จึงนิยมใช้เป็นสารหนืดในการเพาะเลี้ยงเชื้อสิ่งมีชีวิตขนาดเล็ก
age	เอจ (Fr. age, L. aetas) 1, การนับระยะเวลาของสิ่งมีชีวิตตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน 2, ช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต หรือพัฒนาการ เช่น old age, Age of Fishes
age structure	เอจ สตรัคเจอร์ ช่วงอายุต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิตแต่ละตัวในหมู่ประชากร
agglomerate	แอกกลอเมเรท (L. ad- ไปยัง + glomerare - ม้วนเป็นก้อนกลม) 1, รวมกันเป็นก้อนกลม พบในพวกโปรโตชีวบางชนิด เช่น <i>Volvox</i> 2, รวมกันแน่นมีลักษณะคล้ายหัว เช่นในดอกทานตะวัน
agglutinin	แอกกลูตินิน (L. agglutinans - ติดด้วยขาว) สารภูมิคุ้มกัน สารต่อต้าน มีอยู่ตามปกติในน้ำเหลือง ภูมิคุ้มกันเมื่อพบกับแอนติเจนที่เฉพาะจะล้อมแอนติเจนติดกันเป็นก้อน เรียกว่ามี agglutination
agglutिनogen	แอกกลูทินินเจน (Gr. agglutinans - ติดด้วยขาว + gennan - ผลิต) 1, สารที่กระตุ้นให้เกิด agglutinin เฉพาะ ดังนั้นจึงทำหน้าที่เป็นสารเร้าต่อต้าน (antigen) 2, สารเร้าต่อต้านเฉพาะใช้สำหรับการทดสอบการเกิด แอกกลูทินิน เช่น ดู blood group
aglycemia	เอไกลซีเมีย (Gr. a- ไม่ + glykys - น้ำตาล) การขาดน้ำตาลในเลือด
Agnatha	แอนแททา (Gr. a- ไม่ + gnathos - ชากรรไกร) ชั้นของสัตว์มีกระดูกสันหลังที่ไม่มีชากรรไกรล่าง ปัจจุบันสัตว์พวกนี้เหลือเพียงไม่กี่

- ชนิด ได้แก่ ปลาปากกลม (lamprey และ hagfish) ซึ่งเป็นปรสิตของพวกปลาจลามและสัตว์น้ำอื่นที่ขนาดใหญ่กว่า
- agouti** แอกูตี 1, สัตว์ฟันแทะสกุล *Dasyprocta* วงศ์ Dasyproctidae ขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอเมริกาใต้ 2, แกบสีต่าง ๆ ที่พบในหมู่พวกสัตว์ฟันแทะในสภาพธรรมชาติ โดยที่ขนแต่ละเส้นเป็นสีดำเกือบตลอด แต่บริเวณปลายเส้นมีแกบสีเหลืองคาดอยู่
- agranulocyte** เอนแกรนูโลไซท์ (Gr. a - ไม่มี + L. granulum - ก้อนเล็ก + Gr. kytos - เซลล์) เม็ดเลือดขาวที่ไม่มีแกรนูล ได้แก่พวก lymphocyte และ monocyte
- ai** เออี คือ three-toed sloth (*Bradypus tridactylus*)
- AIDS** เอ็ดส์ ค่าย่อมาจาก Acquired Immune Deficiency Syndrome โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง สาเหตุเกิดจากการติดเชื้อ HIV ไวรัส (Human Immunodeficiency Virus) ซึ่งพบครั้งแรกจากตัวอย่างเลือดแห้งแข็งของชายชาวเซียร์ (Zairean) เมื่อปี 1959 แต่ยังไม่เป็นที่ทราบชัดเจนจนกระทั่งมีรายงานอีกในปี 1981 เชื่อว่าเป็นไวรัสที่มีการแปลงมาจาก SIV (Simian Immunodeficiency Virus) ของลิง ไวรัสทำให้การทำงานของ T-helper และ T-suppressor cells ทำงานไม่สมดุลกัน เป็นผลให้การทำงานของ T-lymphocyte เสื่อมถอยลง เกิดอาการภูมิคุ้มกันบกพร่อง ไวรัสที่พิสูจน์แล้วว่าทำให้เกิดโรคเอ็ดส์มีหลาย strain ผู้ป่วยด้วยโรคเอ็ดส์มักมีโรคแทรกหลายโรค เช่น โรคเนื้องอกร้ายแรงของผิวหนังบริเวณนิ้วมือและนิ้วเท้า (Kaposi's sarcoma) โรคปอดบวมจากการติดเชื้อโปรโตซัว ฟังไจ และไวรัส หรือโรคติดเชื้ออื่น การติดต่อของโรคผ่านทาง น้ำลาย น้ำกาม และเลือดเช่นเดียวกันกับการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี เมื่อติดเชื้อแล้วระยะฟักตัวต่างกันขึ้นอยู่กับสุขภาพของแต่ละบุคคล ในที่สุดจะเสียชีวิต ปัจจุบันประมาณว่า มีผู้ติดเชื้อโรคเอ็ดส์ทั่วโลกมากกว่า 22 ล้านคน
- air bladder** แอร์เบลลเดอร์ 1, ถุงลมในพวกปลา ซึ่งส่วนรับลมที่ตัวและพองตัวขณะว่ายน้ำ 2, ถุงลมในสำหรับทะเล ช่วยให้ลอยตัวได้ พบในพวกสาหร่ายสีน้ำตาล sargassum
- ala** เอลา (L. ala - ปีก) ทรายงค์ที่แผ่ออกไปคล้ายปีก
ala auris ใบหู

alar	เอลาร์ รูปร่างคล้ายปีก
albatros	อัลเบทรอส นกทะเลขนาดใหญ่ โดยทั่วไปขนสีขาวตลอดตัว อยู่ในวงศ์ Diomedidae เช่น <i>Diomedea nigripe</i> ขนขาว เท้าดำ
albino	แอลบิโน (L. albinus - ขาว) 1, ผีเสื้อ คนหรือสัตว์ที่ผิวหนังไม่มีสีสารสีมาแต่กำเนิด 2, พืชที่ไม่มีคลอโรพลาสต์
albumin	แอลบูมิน (L. albumen- ไข่ขาว) โปรตีนชนิดหนึ่งในไข่ขาว เซรั่มนม กล้ามเนื้อ และเนื้อเยื่อสัตว์อื่น ๆ อาจพบได้ในเนื้อเยื่อพืชบางชนิด มีคุณสมบัติละลายได้ดีในน้ำ เมื่อถูกความร้อนจับเป็นก้อนแข็งแล้ว จะละลายน้ำไม่ได้ ในกระเพาะอาหาร ก้อนแอลบูมินถูกละลายโดยเอนไซม์เพปเทส
alcohol	แอลกอฮอล์ (Ar. alkoh - สิ่งจุนง) สารประกอบอินทรีย์ที่มีหมู่ไฮดรอกซิล(OH)เป็นหมู่ทำปฏิกิริยา มีหลายชนิด ขึ้นอยู่กับจำนวนคาร์บอนอะตอม เช่น methanol(CH ₃ OH)ได้จากการกลั่นถ่านไม้ ethanol(C ₂ H ₅ OH)ได้จากการหมักแป้งและน้ำตาล ในทางชีววิทยาใช้เป็นสารทำลาย สารถอนม สารทำให้คงสภาพ (fixative) และสารดูดน้ำ
aldehyde	แอลดีไฮด์ สารอินทรีย์ที่มีหมู่คาร์บอนิล(COH) เป็นหมู่ทำปฏิกิริยา อยู่ที่ปลายของแกนหลักคาร์บอน มีหลายชนิดเช่น acetaldehyde, glutaraldehyde ใช้เป็นสารทำให้คงสภาพ เป็นสารพิษ
aldose	แอลโดส คาร์โบไฮเดรตที่มีหมู่ CHO เช่น น้ำตาลกลูโคส แกลกโทส
alderfly	แอลเดอร์ฟลาย แมลงในอันดับ Megaloptera (บางครั้งอาจจัดอยู่ใน suborder Neuroptera) ตัวอ่อนอาศัยอยู่ในน้ำและเป็นสัตว์กินเนื้อ ส่วนใหญ่อยู่ในสกุล <i>Sialis</i>
aldosterone	แอลโดสเตโรน สารประกอบสเตอรอยด์คอร์ติโคอิด (mineralocorticoid) ผลิตโดยต่อมแอดรีนัลส่วนนอก ทำหน้าที่ควบคุมเมแทบอลิซึมของโซเดียมคลอไรด์และพอสเทสเซียม
alecithal	เอเลซิทัล (Gr. a- ไข่ + lekithos- ไข่แดง) ไม่มีไข่แดง เช่น ไข่ของพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่สร้างรกได้
alewife	แอลเวิฟ ปลาพวก clupeid (<i>Pomolobus pseudoharengus</i>) หากินอยู่ในมหาสมุทรแอตแลนติก ขึ้นมาวางไข่ในน้ำจืดแถบทะเลสาบทั้งห้าของอเมริกาเหนือ
alfalfa	แอลฟัลฟา พืชตระกูลถั่ว (<i>Medicago sativa</i>) ใช้เลี้ยงสัตว์เพราะมี

- โปรตีนสูง
- alimentary** แอลิเมนแทรี (L. alimentum- การให้อาหาร) เกี่ยวข้องกับอาหาร และคุณค่าทางอาหาร
 alimentary canal or tract ท่อย่อยอาหาร เริ่มตั้งแต่ ปากจนถึงทวารหนัก
 alimentary duct ท่อช่วงทรวงอก
- aliquot** แอลิควอท (L. alius - อื่น ๆ + quot - ก็มาน้อย) ส่วนย่อยที่ ถูกแบ่งออกมาจากส่วนใหญ่มทั้งหมดที่เป็นเนื้อเดียวกัน โดยทั่วไปหมายถึง ของเหลว หรือของแข็งที่ทราบปริมาณจริงจากการที่แบ่งออกมาจากของ เดิม การทำแอลิควอท สามารถประยุกต์ใช้ในการหาจำนวนแบคทีเรีย ในวิชาจุลชีววิทยา หรือใช้หาค่า B O D ในการตรวจหาคุณภาพน้ำ
- alkaloid** แอลคาลอยด์ (Ar. al-galiy - เล้าจากเกลือ + Gr. eidos - คล้ายคลึง) 1, สารสผสมได้จากพืช วัตถุประสงค์ใช้ในการหาจำนวนแบคทีเรีย ในวิชาจุลชีววิทยา หรือใช้หาค่า B O D ในการตรวจหาคุณภาพน้ำ
 2, สารผสมสมบัติเป็นด่างที่มาจากสารอิน-
 ทรีย์ มีไนโตรเจนเป็นองค์ประกอบ เป็นพิษ ใช้ประโยชน์ทางแพทย์ได้ เช่น มอร์ฟีน นิโคติน ไควไน(ควินิน) สทริกนิน (คาเฟอีน และแทนนิน จากกาแฟและชา ไม่ใช่พวก alkaloid)
- alkaptonuria** แอลแคปโทนูเรีย (Gr.alkapton- สารสีแดงปนเหลือง + ouron- ปัสสาวะ) ลักษณะถ่ายทอดทางพันธุกรรมที่ผิดปกติ ไม่พบบ่อย ลักษณะ สำคัญ คือ มีการขับถ่ายกรด homogentisic ออกมาในปัสสาวะมาก เกิดจากการเมแทบอลิซึมของกรดอะมิโน tyrosine และ phenyla-
 lanine ไม่สมบูรณ์ สังเกตได้ง่ายเมื่อปัสสาวะถูกผ้าอ้อมหรือผ้าลินินจะ มีรอยเปื้อนสีเข้มเกือบดำ หรือถ้าเติมด่างลงในปัสสาวะจะเปลี่ยนสี เข้มขึ้น
- allantiasis** แอลแลนทีเอซิส (Gr. allantos - ไข่กรอก) 1, ไข่กรอกเป็นพิษ (อาจเนื่องจากเก็บนานไม่ถูกวิธี) 2, การมีพิษ เกิดจากแบคทีเรีย *Clostridium botulinum*
- allantoid** แอลแลนทอยด์ (Gr. allantos - ไข่กรอก + eidos - คล้ายคลึง)
 1, รูปร่างไข่กรอก ให้เรียกอวัยวะที่เก็บของเสียในตัวของสัตว์ เลื่อยคลาน และนก ในช่วงที่มีการเจริญอยู่ในไข่ 2, เกี่ยวข้องกับ allantois

allantoin	แอลแลนโทอิน สารผลึกสีขาว เป็นผลผลิตสารสุดท้ายจากกระบวนการเมแทบอลิซึมของ purine ในสัตว์ แต่ไม่ใช่ในคน สามารถสังเคราะห์ได้ พบในน้ำคร่ำ และ allantoin สมัยก่อนใช้เป็นยาสมานแผล ดู alloxan, uric acid
allantois	แอลแลนโทอัส (Gr. allantos - ใสกรอก + eidos - คล้ายคลึง) ถุงบางอยู่ระหว่าง chorion และ amnion (ถุงน้ำคร่ำ) ของทารก ถุงนี้ยื่นออกมาจากด้านท้ายของตัวอ่อน และอยู่นอกถุงหุ้มตัวอ่อน โดยมีส่วนเชื่อมต่อกับท่อปัสสาวะและกระเพาะปัสสาวะ พบได้ในพวกสัตว์สี่เท้า ไม่พบในพวกลิงและมนุษย์ซึ่งแอลแลนโทอัสหมดหน้าที่ แต่หลุดเลือดที่มาเลี้ยงอวัยวะนี้เปลี่ยนมาเป็นหลอดเลือดดำของสายสะดือ ดู chorion หน้าที่หลักของแอลแลนโทอัส คือ ใช้สำหรับการหายใจและถ่ายของเสียพวกสารประกอบไนโตรเจน
alleles	แอลลิลส์ (Gr. allelon - ซึ่งกันและกัน) คู่ของยีนบนตำแหน่งตรงกันของคู่โครโมโซมที่โฮโมโลกัสกัน แอลลิลส์มีลักษณะเฉพาะ สามารถถ่ายทอดไปยังลูกหลานได้ คู่ของแอลลิลส์นิยมใช้สัญลักษณ์เป็นลำดับตัวอักษร โดยตัวพิมพ์ใหญ่แทนลักษณะซ่ม และตัวพิมพ์เล็กแทนลักษณะด้อย สิ่งมีชีวิตที่มีคู่ของแอลลิลส์เหมือนกัน ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะซ่ม หรือลักษณะด้อยก็ตาม เรียกว่า pure (บริสุทธิ์) สำหรับการแสดงลักษณะ จึงเรียกได้ว่ามียีนโฮโมโลกัสกัน การเข้าคู่ระหว่างยีนซ่มและยีนด้อย จะได้ลักษณะเฮเทโรไซกัส คู่ของยีน ณ ตำแหน่งเดียวกัน อาจมีลักษณะถ่ายทอดได้หลายลักษณะ เช่น ในกรณีของหมู่เลือด A B และ O มียีนอยู่บนตำแหน่งเดียวกันของแอลลิลส์
allelomorph	แอลลิลโมर्फ คือ alleles
allergen	แอลเลอร์เจน (Gr. allos- อื่น ๆ + ergon - งาน + gennan-ผลิต) สารกระตุ้นสารที่สามารถก่อให้เกิดการระคายเคือง สารเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องเป็นโปรตีนหรือสารกระตุ้นภูมิคุ้มกัน โดยทั่วไปได้แก่สารที่ปะปนเข้าไปกับการหายใจเข้า เช่น ละอองเรณู ฟังไจ ฝุ่น ครัน น้ำหอม กลิ่นพลาสติก อาหารประเภทต่าง ๆ ยาหลายชนิด (แอสไพริน ยาปฏิชีวนะ) เชื้อรา สารก่อให้เกิดการติดเชื้อ (แบคทีเรีย ไวรัส ปรสิตร) สัตว์ พืช โลหะ สารเคมี รวมทั้งองค์ประกอบทางกายภาพของสิ่งแวดล้อมด้วย

- allergy** แอลเลอร์จี (Gr. allos - อื่น ๆ + ergon - งาน) การระคายเคือง การแพ้ เป็นปฏิกิริยา แอนติเจน-แอนติบอดี ที่แต่ละบุคคลมีการตอบสนองต่อสารกระตุ้น (allergens) ไม่เหมือนกัน สารบางอย่างจึงทำให้เกิดระคายเคืองต่อบุคคลหนึ่ง แต่อาจไม่มีผลต่ออีกบุคคลหนึ่ง ที่พบบ่อยคือ การแพ้ฟางข้าว หอบหืด ตุ่มคัน เสาะท้อง พุพอง
- alligator** แอลลิเกเตอร์ สัตว์เลื้อยคลานขนาดใหญ่ จัดอยู่ในสกุล *Alligator* ลักษณะทั่วไปคล้ายคลึงกับจระเข้ ต่างกันที่ชนิดนี้มีปลายงมูกสั้นและฐานงมูกกว้างกว่า ริมฝีปากบนยาว เมื่อหุบปากจะหุ้มพื้นหมด ยกเว้นเขี้ยว พบในทวีปอเมริกา เช่น *Alligator mississippiensis* ในเอเชีย พบที่จีน คือ *Alligator sinensis*
- allo-** แอลโล- (Gr. allos - อื่น ๆ) 1, คำที่ใช้หน้าหน้าคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า ตรงข้ามกับปกติ 2, บ่งชี้สภาวะร่างกายเข้าสู่สมดุลด้วยความร้อน ดู homothermal, poikilothermal 3, ทางเคมี หมายถึง isomer หรือสารที่คล้ายคลึงกัน
- allosteric site** แอลโลสเทริก ไซท์ จุดรีเซปเตอร์ (รับ) เฉพาะบนโมเลกุลของเอนไซม์ ห่างจากจุดปฏิกิริยา เมื่อมีโมเลกุลของสารมาจับที่จุดนี้ มีผลให้จุดปฏิกิริยาเปลี่ยนแปลง ทำให้ซับสเตรทเข้าไปที่จุดปฏิกิริยาได้ง่ายขึ้น หรือง่ายขึ้น แล้วแต่กรณี
- alloxan** แอลลอกซาน (allantoin + oxalic) $C_4H_2N_2O_4$ สารประกอบที่เกิดจากการออกซิไดส์กรดยูริกในสารละลายที่เป็นกรด (ถ้าในสารละลายที่เป็นเบส จะได้ allantoin) เมื่อทดลองใส่เข้าไปในหนู ทำให้เกิดอาการเบาหวาน เมื่อถูกผิวหนังทำให้เกิดสีแดง ในสมัยก่อนเคยใช้เป็นส่วนผสมของเครื่องสำอาง ดู allantoin, uric acid
- alpaca** แอลปาคา สัตว์ตระกูล llama (ตระกูลอูฐในแถบเทือกเขาแอนเดส ทวีปอเมริกาใต้) ที่นำมาเลี้ยงเป็นปศุสัตว์ และผสมพันธุ์จนได้ขนสัตว์ที่ดี มีคุณภาพ
- alternation of generation** แอลเทอร์เนชัน ออฟ เจเนเรชัน การสืบพันธุ์สลับระหว่าง อาศัยเพศและไม่อาศัยเพศ พบในวงชีวิตของพืชทุกชนิด และสัตว์ชั้นต่ำบางชนิด เช่น พวกพารามีเซียม แมงกะพรุน syn: heterogenesis, metagenesis
- alveolus (pl. alveoli)** แอลวีโอลุส (L.- อ่างน้ำเล็ก ช่องกลางหรือถ้ำเล็กๆ)

- 1, ช่องกลางเล็กๆ 2, ร่องฟัน 3, เซลล์ถุงลมในปอด 4, ส่วนที่
 บุ่มลงไประหว่างเซลล์รังผึ้งของเยื่อบุกระเพาะอาหาร คือ alveolar
 gland 5, พฤษ: pit หรือส่วนบุ่ม คือ racemose gland
- alvus** แอลวูส (L. - ท้อง) ส่วนหน้าท้อง รวมทั้งอวัยวะภายในด้วย
- ambos** แอมบอส (Ger.) กระดูกอินคัส หรือแอนวิล ในหูส่วนกลาง
- ambulacral groove** แอมบิวเลครัล กรูฟ (L. ambulare - เคลื่อนไปรอบ ๆ)
 ร่องด้านล่างแขนของดาวทะเล ภายในร่องมี tube feet ยื่นออกมา
 ช่วยในการเคลื่อนที่
- ameba, amoeba** อะมีบา (Gr. amoibe- เปลี่ยนแปลง) โปรโตซัวเซลล์เดี่ยว อยู่
 ในชั้น Sarcodina ลักษณะเด่น คือ มี pseudopodiaที่เกิดจากการ
 ไหลของไซโทพลาซึม ทำให้เคลื่อนที่ได้ และจับอาหารพวกแบคทีเรีย
 และสารอินทรีย์ก้อนเล็กๆ กิน พบทั่วไปในน้ำจืด บางชนิดเป็นปรสิต
 เช่น *Entamoeba histolytica* (เชื้อโรดบิด)
- amebiasis** อะมีบิเอซิส การติดเชื้อโรดบิด
- amebocyte** อะมีโบไซท์ (Gr. amoibe - เปลี่ยนแปลง + kytos - เซลล์)
 เซลล์ที่มีลักษณะดั้งเดิมหรือแรกเริ่ม คือ เคลื่อนที่ได้ พบในเนื้อเยื่อ
 เกี่ยวพันของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง
- ameloblast** เอเมโลบลาสท์ (Fr. amel- enamel + Gr. blastos - เจริญ)
 เซลล์ทำหน้าที่สร้างเคลือบฟัน (enamel)
- ament, amentum** เอเมนต์, เอเมนต์ัม (L. ab - จาก + mens - ใจ) ปัญญาทิบ
 คนไม่มีชีวิตจิตใจ พฤษ: หมายถึงช่อดอกลักษณะ catkin เช่น ดอก
 ราชวดี
- ametabola** เอเมแทบอลา (Gr. a - ไม่ + metaballein - เปลี่ยนแปลง)
 สัตว์ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของตัวอ่อน ในช่วงที่ออกจากไข่มาจน
 ถึงเจริญเต็มวัย เช่น เพลี้ยอ่อน
- amictic** เอมิคติก รูปแบบการเจริญของโรทีเฟอร์ ตัวเมียสร้างไข่เปลือกบาง
 มีโครโมโซมเป็นดิพลอยด์ แล้วเจริญโดย parthenogenesis เป็นตัว
 เมียเอมิคติก
- amino-** แอมิโน- คำที่ใช้หน้าหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้การมี หมู่อะมิโน -NH₂ ในสาร
 ประกอบนั้น
- amino acid** แอมิโน แอซิด สารประกอบกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่งของสารประกอบอินทรีย์

ประกอบด้วย หมู่อะมิโน NH_2 และ หมู่คาร์บอกซิล $COOH$ สูตรพื้นฐานคือ $NH_2-R-COOH$ โดยที่ R อาจเป็นไฮโดรคาร์บอนเส้นยาวหรืออะโรมาติก กรดอะมิโนมีคุณสมบัติเป็น แอมโฟเทริก(amphoteric) เพราะมีหมู่อะมิโนและคาร์บอกซิล เป็นโมเลกุลพื้นฐานของโปรตีน

กรดอะมิโน มีมากกว่า 20 ชนิด ที่สำคัญต่อสิ่งมีชีวิตในการเจริญและกระบวนการเมแทบอลิซึม มี 20 ชนิด บางชนิดร่างกายสร้างได้เอง บางชนิดต้องกินเข้าไปโดยมีอยู่ในอาหารเรียกว่า essential amino acid ได้แก่ histidine (จำเป็นเฉพาะทารก แต่ไม่จำเป็นสำหรับผู้ใหญ่), isoleucine, leucine, lysine, methionine, phenylalanine, threonine, tryptophan และ valine พวกที่จัดอยู่ในกลุ่ม nonessential amino acid คือ alanine, aspartic acid, arginine, citrulline, cystine, glutamic acid, glycine, hydroxyglutamic acid, hydroxyproline, norleucine, proline, serine และ tyrosine

arginine สร้างเองได้ช้าในทารก จึงจำเป็นในระยะนี้ ในทำนองเดียวกัน tyrosine ซึ่งต้องสร้างขึ้นมาจาก phenylalanine จึงถูกจัดอยู่ในกลุ่มจำเป็นในระยะแรกของการเจริญนี้ด้วย

- amitosis** เอไมโทซิส (Gr. a - ไม่ + mitos - เส้นด้าย) การแบ่งเซลล์โดยตรงโดยไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงของนิวเคลียส พบในพวก monera (สิ่งมีชีวิตเซลล์เดียวชั้นต่ำ)
- amnesia** แอมเนเซีย (Gr.) สูญเสียความจำ โดยทั่วไปให้กับผู้ป่วยที่ไม่สามารถทราบว่าเป็นใคร แต่ใช้ชีวิตได้ตามปกติ มักเสียความจำช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง มีหลายสาเหตุ เช่น ตีตกหัว ลมชัก สูงอายุ
- ammonite** แอมโมไนท์ สัตว์พวกหอย ในอันดับ Ammonoidea ชั้น Cephalopoda ทุกชนิดสูญพันธุ์เป็นซากดึกดำบรรพ์แล้ว มีมากในมหายุค Mesozoic
- ammonotelic** แอมโมไนเทลิค สัตว์ที่มีการขับผลผลิตขั้นสุดท้ายของกระบวนการเมแทบอลิซึมของสารประกอบไนโตรเจนออกมาเป็น แอมโมเนีย เช่น คน และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหลายชนิด comp: ureotelic, uricotelic
- amnion** แอมเนียน (Gr.- ลูกแกะ) 1, ในพวก amniotes: ถุงน้ำคร่ำ เป็นเมมเบรนของตัวอ่อนที่งอกออกมาจากตัวเพื่อหุ้มตัวอ่อนไว้ทั้งหมด ภายในมีของเหลว เรียกว่า amniotic fluid (น้ำคร่ำ) มีแอลบิวเมนเป็นสาร

	ประกอบหลัก ทำหน้าที่ป้องกันมิให้ผิวหนังทารกติดกับถุง รักษาอุณหภูมิให้คงที่ และป้องกันไม่ให้เกิดกระทบกระเทือน 2, ก็ฉะ: เชื่อมบางที่หุ้ม germ band โดยมีจุดต่อเนื่องกันที่ขอบ
amniote	แอมนิโอท สัตว์มีกระดูกสันหลังชั้นสูง ตัวอ่อนของสัตว์พวกนี้อยู่ในถุงน้ำคร่ำได้แก่พวกสัตว์เลื้อยคลาน นก และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
amorphous	แอมอร์ฟัส (Gr. a - ไม่ + morphe - รูปร่าง) อสัณฐาน ไม่มีรูปร่างแน่นอน ไม่มีโครงสร้างแน่นอน
amphi-	แอมฟี- (Gr.- อยู่บนสองข้าง) คำที่ใช้ นำหน้าคำอื่น เพื่อบ่งชี้การอยู่ บนสองข้าง สองปลาย หรือรอบข้าง ในทางเคมีบ่งชี้ตำแหน่งที่แน่นอน หรือรูปร่างที่แน่นอน
Amphibia	แอมฟิเบีย (Gr. amphibios- สองชีวิต) ชั้นของสัตว์ที่ตัวอ่อนอาศัยอยู่ในน้ำ ตัวเจริญวัยอาศัยอยู่บนบก แต่ต้องเป็นที่ชื้นติดแหล่งน้ำ ได้แก่ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำทั้งหมด เช่น salamander กบ
Amphineura	แอมฟินีวรา ชั้นของพวกหอย ได้แก่พวกลิ้นทะเล (chiton)
amphioxus	แอมฟิโออกซิส (lancelet, branchiostoma) สัตว์มีกระดูกสันหลังดั้งเดิมที่มีโนโทคอर्डตลอดชีวิต อยู่ในอนุไฟลัม Cephalochordata
amphipod	แอมฟิปอด (Gr. amphi - สองข้าง + poda - ขา) สัตว์พวกกุ้งในอันดับ Amphipoda พบได้ในน้ำจืดและน้ำเค็ม ได้แก่ sand flea, beach flea
amphistoma	แอมฟิสโตมา (Gr. amphi - อยู่บนสองข้าง + stoma - ปาก) พยาธิใบไม้ที่อยู่ในอันดับ Amphistomata ลักษณะเด่น คือ ปากดูดอยู่ด้านล่าง ค่อยไปทางด้านท้ายลำตัว
amphoteric	แอมฟอเทริก (Gr. amphoteros - ทั้งสอง) มีคุณสมบัติกรดและเบสได้แก่พวก กรดอะมิโนและโปรตีน
ampulla	แอมพูลลา (L.- ขวดเล็ก ๆ) 1, สัตว์: ถุงมีเยื่อบางหุ้ม หรือ vesicle หรือ ท่อไปงพองออก 2, พืช: ลักษณะคล้ายถุง หรือ vesicle ที่ติดอยู่กับใบ หรือรากของพืชน้ำ 3, ขวดแก้วคอขวดขนาดเล็ก สามารถปิดให้สนิทได้ ใช้สำหรับใส่ยาหรือน้ำหอม
amputation	แอมพิวเทชัน (L. amputare - ตัดไปรอบ ๆ) ศัลยกรรมเพื่อขจัดโรคจากแขนขาหรืออวัยวะ
amyl	เอมิล (L. amyllum - แป้ง + Gr. yle - สาร) สารประกอบหมู่

C_5H_{11} มีคุณสมบัติเป็น univalent radical อยู่เดี่ยวไม่ได้ต้องรวมกับสารอื่น

- amylase** เอไมเลส (L. amyllum- แป้ง + Gr. asis - คอลลอยด์เอนไซม์) เอนไซม์ในน้ำลาย ผลิตจากต่อมน้ำลาย ต่อมในตับอ่อน และลำไส้เล็ก ใช้ย่อยแป้ง amylose ได้ achroodextrin และ maltose ต่อมา maltase จากลำไส้จะย่อย maltose ให้เป็น dextrose เพื่อลำไส้ดูดซึมไปเลี้ยงร่างกาย เอไมเลสทำงานได้ดีกว่า ptyalin เพราะสามารถย่อยแป้งได้ทั้งที่ยังไม่สุกและสุกแล้ว
- amyloid** เอไมลอยด์ (L. amyllum- แป้ง + Gr. eidos - คล้ายคลึง) 1, สารคุณสมบัติคล้ายแป้ง 2, โปรตีนเชิงซ้อน ลักษณะคล้ายแป้ง เกิดจากการสลายตัว แล้วสะสมอยู่ในเนื้อเยื่อ ย้อมติดสีน้ำเงินเข้มด้วยไอโอดีน ติดสีแดงของ Congo red สารประกอบนี้เกิดจากการรวมของโปรตีนและพอลิแซ็กคาไรด์ สัดส่วนต่างๆ กัน พบในเนื้อเยื่อผู้ป่วยเรื้อรังด้วยโรควัณโรค โรคเรื้อน osteomyelitis, Hodgkins disease และมะเร็ง
- amylpectin** เอไมโลเพกทิน (L. amyllum - แป้ง + Gr. pektos - ทำให้แข็ง) แป้งที่ไม่ละลายน้ำ มี side chain ของกลูโคส ซึ่งส่วนใหญ่มักจะต่อกับกรดพอสฟอริก เมื่ออยู่ในน้ำมีลักษณะแป้งเปียกทำปฏิกิริยากับไอโอดีนติดสีแดงม่วง พบได้ในแป้งข้าวเหนียว
- amylpsin** เอไมลอปซิน (L. amyllum- แป้ง + Gr. opsis- ปรากฏเป็นรูปร่าง) เอนไซม์ในน้ำย่อยจากตับอ่อน ทำหน้าที่ย่อยแป้งให้เป็น achroodextrin และ maltose
- amylose** แอไมโลส คือ โอลิโกแซ็กคาไรด์ที่ละลายน้ำได้ เป็นส่วนประกอบของแป้ง เซลลูโลส และ dextrin ไม่มี side chain พบได้ในข้าวเจ้าทั่วไป ทำปฏิกิริยากับไอโอดีนได้สีน้ำเงินดำ
- anabolism** แอนาบอลิซึม (Gr. anabole - การสร้างขึ้น) กระบวนการสร้างสารในร่างกาย นับเป็นกระบวนการหนึ่งของกระบวนการเมแทบอลิซึม เริ่มด้วยเซลล์รับสารที่จำเป็นสำหรับการสร้างสารอาหารจากเลือด แล้วสร้างสารอาหาร และสารอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับสิ่งมีชีวิตขึ้นจากสารอนินทรีย์และอินทรีย์ โดยใช้พลังงานเคมีในรูปของ ATP ช่วย
ดู metabolism

- anaconda** แอนาคอนดา งูขนาดใหญ่ พบในอเมริกาใต้ คล้ายงูเหลือม
- anaerobe** แอนแอโรบ (Gr. an - ไม่ + aer - อากาศ + bios - สิ่งมีชีวิต) สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กซึ่งดำรงอยู่ได้ดีในสภาวะที่ไม่มีออกซิเจน เช่น obligatory anaerobe คือสิ่งมีชีวิตที่ดำรงชีพอยู่ได้ในสภาพขาดออกซิเจนเท่านั้น ตัวอย่างคือ แบคทีเรียสกุล *Clostridium*
- anagenesis** แอนเอเจเนซิส (Gr. anagoge - นำขึ้นสู่ + genesis - ี่วุ่น) รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของวิวัฒนาการ โดยการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของทั้งหมู่ประชากรไปจากเดิม จนบางครั้งยากที่จะทราบว่า มีต้นแบบมาจากชนิดนั้น ทำให้เข้าใจผิดคิดว่าเป็นประชากรของต่างชนิด มีอีกชื่อหนึ่งคือ phyletic evolution
- anal** แอนัล (L. analis) เกี่ยวข้องกับทวารหนัก หรือช่องเปิดด้านนอกส่วนท้ายสุดของระบบทางเดินอาหาร
- analogue, analog** แอนาลอก (Gr. analogos - ได้สัดส่วนกัน) อวัยวะหรือส่วนของอวัยวะที่มีหน้าที่เดียวกัน แต่มีโครงสร้างต่างกัน ในทางเคมี หมายถึงสารประกอบที่มีโครงสร้างคล้ายคลึงกัน ต่างกันเพียงหนึ่งหมู่หรือโมเลกุลเล็กภายในสารประกอบหนึ่งถูกแทนที่โดยหมู่อื่น หรือโมเลกุลเล็กอื่นที่มีเวเลนซ์เท่ากัน
- analgetic, analgestic** แอนัลเจติก, แอนัลเจสติก (Gr. an - ไม่ + algos - ปวด) มีคุณสมบัติทางยา ช่วยผ่อนคลายความเจ็บปวด
- analogy** แอนาโลยี (L. - analogous, analogia) 1. อุปมา แนวเทียบ 2. ความคล้ายคลึงกันของสองสิ่งที่ไม่น่าจะเหมือนกัน (เพราะมาจากกำเนิดเดิมต่างกัน) 3. ชีวะ: สิ่งมีชีวิตสองชนิดที่มีลักษณะหรือหน้าที่คล้ายคลึงกัน แต่ลักษณะตัวอ่อนต่างกัน นำไปสู่ลักษณะวิวัฒนาการแบบ convergent ตรงข้ามกับคำว่า homology
- analogous structures** แอนาลอกัส สตรักเจอร์ โครงสร้างที่มีหน้าที่ให้เห็นภายนอกเหมือนกัน แต่ต่างกันทางกายวิภาค เช่น ปีกของแมลงกับปีกของค้างคาว ความคล้ายคลึงเกิดจากการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่คล้ายคลึงกัน
- analysis** แอนาไลซิส (Gr. - การแก้ คลี่คลาย) 1. การแยกสิ่งหนึ่งออกเป็น ส่วนต่าง ๆ 2. เคมี: การวิเคราะห์ หรือแยกสารออกมาเพื่อให้ทราบส่วนประกอบต่างๆ ของสารนั้น 3. วิธีการรักษาโดยอายุรแพทย์ที่ประกอบ

รมมาเพื่อทำหน้าที่ด้านจิตวิเคราะห์

gastric analysis การวิเคราะห์หาปริมาณสารต่าง ๆ ในกระเพาะอาหาร โดยเน้นหากรดเกลืออิสระ หรือที่รวมอยู่กับกรดอื่น (ปริมาณกรดทั้งหมด) การมีหรือไม่มีกรดแลกติก การมีหรือไม่มีลิ้มเลือด หนอง การมีเมือกมากกว่าปกติ ตลอดจนชนิดและปริมาณของแบคทีเรีย เพื่อช่วยในการวินิจฉัยหาสาเหตุของโรคกระเพาะอาหาร

- anamniote** แอนแอมเนียนิโอท (Gr. an- ไม่ + amnion- ถุงน้ำคร่ำ) สัตว์ไม่มีถุงน้ำคร่ำ จัดอยู่ในพวก Anamniota ได้แก่พวกปลาปากกลม ปลา สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ comp: amniote
- anamorphic** แอนแอมอร์ฟิก (Gr. an- ไม่ + amorphos- ไม่มีรูปร่าง) ชนิดของการเจริญที่มีการเปลี่ยนแปลงทีละน้อย จากระยะหนึ่งไปยังระยะถัดไป ดู epimorphic และ metamorphic
- anaphase** แอนาเฟส (Gr. an- ไม่ + phainein - ปรากฏ) ระยะของการแบ่งเซลล์แบบไมโทซิส อยู่ระหว่างเมทาเฟสและเทโลเฟส ในระยะนี้โครมาทิดแยกออกไปอยู่คนละขั้วตรงข้ามกัน
- anaphylactic shock** แอนแอฟไฟแลกติก ช็อก การหมดความรู้สึกอันเป็นผลเนื่องมาจากภาวะฉีดสารเข้าไปในสัตว์เพื่อให้เกิด hypersensitivity
- anaphylaxis** แอนแอฟไฟแลกซิส (Gr. ana - อีกครั้ง + phylaxis - ป้องกัน) การเกิด hypersensitivity ของร่างกายต่อโปรตีนหรือยา ทำให้เกิดขึ้นโดยฉีดเข้าไปครั้งแรกในสัตว์ทดลอง เพื่อก่อให้เกิดปฏิกิริยาการสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นมากพอที่ เมื่อฉีดเข้าไปอีกครั้งหนึ่งหลังจากครั้งแรก 10 - 12 วัน จะเกิดอาการ hypersensitivity อย่างเฉียบพลัน
- anaplasia** แอนแอฟเพลเซีย (Gr. ana - ถอยหลัง + plasis - ลอกคราบ) 1, เซลล์เสื่อมถอยเข้าสู่ลักษณะเซลล์ของตัวอ่อน 2, การเปลี่ยนแปลงของเซลล์ ซึ่งเชื่อว่าเป็นต้นเหตุของการเกิดเซลล์มะเร็ง
- anapnea** แอนแอฟเนีย (Gr. anapnein - หายใจอีกครั้ง) 1, การหายใจ 2, การหายใจได้อีก (หลังจากหยุดการหายใจไปแล้ว)
- anapolytic** แอนแอฟโพลิติก (Gr. ana - ถอยหลัง + polys - มากมาย + tokos - เกิด) ใช้กับพวกพยาธิตัวแบนที่ไม่สามารถสลัดปล้องแก่ปลายสุดออกจากปล้องต้น ๆ ของตัว
- anarthrous** แอนอาร์ทริส (Gr. an - ไม่ + arthron - ข้อ) ไม่มีข้อ(ที่ปลาย

- กระดุก)
- anastole** แอนแอสโทลี (Gr. anastole) หดเข้าไปหรือการหดตึงของปากแผล
- anastomosis** แอนแอสโทโมซิส (Gr.- การเปิด) 1, การต่อระหว่างท่อสองท่อเพื่อให้มีการถ่ายเทได้ เป็นการแตกแขนง หรือสาขาของระบบท่อ หรือเส้น เช่น หลอดเลือด เส้นประสาท ท่อลำเลียงในใบพืช 2, การต่อท่อหรืออวัยวะ (ที่เดิมอยู่ห่างกัน) เข้าด้วยกัน โดยวิธีผ่าตัด หรืออาจเกิดจากพยาธิสภาพ
- anastral** แอนแอสทริล (Gr. an - ไม่ + astros - ดาว) ไม่มีการกระจายเป็นรูปดาว ใช้เกี่ยวข้องกับลักษณะไม่มีการแยกแสงเจ็ดสีของเลนส์ หรือวัตถุที่สะท้อนแสงได้
- anatomy** แอนแอโทมี (Gr. anatome - ตัดเป็นส่วน) กายวิภาค 1, วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างของสัตว์ หรือพืช 2, การตัดเป็นส่วน ๆ หรือการตัดแยกออกจากกัน
 comparative anatomy กายวิภาคเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบโครงสร้างของสัตว์ชนิดต่าง ๆ
 gross anatomy มกายวิภาค ศึกษาโครงสร้างของสิ่งมีชีวิตด้วยตาเปล่า
- anatoxin** แอนแอทอกซิน สารพิษที่ถูกทำให้พิหลดลงด้วยความร้อนหรือสารเคมี แต่ยังคงคุณสมบัติเป็นสารก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันอยู่
- ancestrula** แอนเชสทรูลา ตัวอ่อนของพวกไบรโอซัว คือตัวอ่อน zoid ตัวแรก ซึ่งเกิดจากการแตกหน่อ แล้วพัฒนามาเป็น daughter zoid
- anchor** แอนคอร์ (Gr. ankura- เกาะติด) ขอรูปโค้งที่อวัยวะเกาะติดของสัตว์พวกพยาธิใบไม้
- anchor worm** แอนคอร์ เวิร์ม พวกโคเพปอด สกุล *Lernaea* เป็นปรสิตของปลาและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ
- anchovy** แอนโควี ปลาขนาดเล็ก รูปร่างคล้ายปลาแฮร์ริง จัดอยู่ในวงศ์ *Engraulidae* เช่น *Engraulis encrasicolus* พบในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และ *Anchoa mitchilli* พบในมหาสมุทรแอตแลนติก และอ่าวตามชายฝั่งสหรัฐอเมริกา
- anconitis** แอนคอนไนทิส (Gr. ankon - ข้อศอก + itis - ลักเสบ) การอักเสบที่ข้อของข้อศอก

- Ancylostoma** แอนซิลอสโตมา (Gr. ankylos - ชั่วร้าย + stoma - ปาก)
ชื่อสกุลของหนอนตัวกลมในวงศ์ Ancylostomatidae เช่น พากพยาธิปากขอ *Necator americanus* พบในคน, *Ancylostoma caninum* พบในสุนัขและแมว ตัวอ่อนของหนอนชนิดนี้ ทำให้เกิดอาการบวมเคลื่อนที่ในคนได้
- andro-** แอนโดร- (Gr. andros - ชาย) คำที่ใช้หน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายเกี่ยวกับความเป็นชาย
- androgen** แอนโดรเจน (Gr. andros - ชาย + gennan - ผลิต) สารกระตุ้นหรือก่อให้เกิดลักษณะความเป็นเพศชาย เช่น ฮอร์โมนเพศ หนองเครา เสียงห้าว ได้แก่ ฮอร์โมนเพศชาย เทสโทสเตอโรน
- android** แอนดรอยด์ (Gr. andros - ชาย + eidos - คล้ายคลึง) ลักษณะคล้ายเพศชาย
- andrology** แอนโดรโลยี (Gr. andros - ชาย + logos - ศึกษา) การศึกษาโรคของเพศชาย โดยเฉพาะโรคของอวัยวะเพศ
- androsterone** แอนโดรสเทอโรน สารสเตอรอยด์เพศชาย ($C_{19}H_{28}O_2$) พบได้ในปัสสาวะของเพศชายและเพศหญิง ถือว่าเป็นสารที่ได้จากกระบวนการเมแทบอลิซึมของเทสโทสเตอโรน สามารถสังเคราะห์ในห้องปฏิบัติการได้ เป็นสารชนิดหนึ่งในกลุ่มสารฮอร์โมนเพศชาย ทำหน้าที่ให้การเจริญของอวัยวะเพศและขนบริเวณนั้นเป็นปกติ ทำให้เสียงห้าว กระตุ้นต่อมเหงื่อ
- anemia** แอนิเมีย (Gr. an - ไม่ + haima - เลือด) โลหิตจาง สภาวะที่จำนวนเม็ดเลือดไหลเวียนทั่วร่างกายลดลง หรือฮีโมโกลบินลดลง หรือปริมาณของเม็ดเลือดแดงอัดแน่น/100 มิลลิลิตรของเลือดลดลง อาการที่เข้าข่ายคือ เมื่อมีฮีโมโกลบินน้อยกว่า 13 - 14 กรัม/100 มิลลิลิตรของเลือดในเพศชาย หรือ 11-12 กรัม/100 มิลลิลิตรของเลือดในเพศหญิง
- sickle cell anemia โรคทางพันธุกรรมเรื้อรัง ที่เม็ดเลือดแดงน้อยลงเพราะแตก ลักษณะเด่นคือ เม็ดเลือดแดงบิดเบี้ยวไม่สมบูรณ์ พบมากในหมู่ชนชาติผิวดำ เนื่องจากความผิดปกติของฮีโมโกลบิน
- ดู thalassemia
- anemone** อะเนโมนี 1, พืชสกุล *Anemone* อยู่ในวงศ์พวงดินกา (Ranunculaceae) 2, สัตว์: sea anemone - ดอกไม้ทะเล สัตว์ใน

ชั้น Anthozoa

- anemotaxis** แอนิมโทแทกซิส (Gr. anemos- ลม + taxis - การจัด) การตอบสนองต่อกระแสลมของสัตว์ โดยการหันหน้าหรือตัวเข้าหากระแสลม
- anesthesia** แอนเอสเทเซีย (Gr. an - ไม่มี + aisthesis - อ่อนไหว) ขาดความรู้สึกอ่อนไหวเพียงบางส่วนหรือทั้งหมด โดยมีได้สูญเสีย consciousness (ความรู้สึกตัว) ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากโรค บาดเจ็บ หรือได้รับยา หรือ ก๊าซ
- general anesthesia การสูญเสียความรู้สึกทั้งร่างกายเนื่องมาจากปฏิกิริยาดมสลบต่อสมอง เมื่อให้ดมหรือฉีดสารดมสลบเข้าในเส้นเลือด ปกติใช้เพื่อการผ่าตัด
- local anesthesia การสูญเสียความรู้สึกเฉพาะส่วนของร่างกาย เมื่อใช้สารดมสลบที่มีผลเฉพาะที่ต่อเส้นประสาท
- anestrus** แอนเอสทริส (Gr. an- ไม่มี + oistros - ความปรารถนาชั่ววูบ) ระยะเวลาหนึ่งของปรากฏการณ์ทางเพศหญิงของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เป็นระยะที่ไม่มีภาวะมีรอบเดือน (estrus) อีกชื่อหนึ่ง คือ diestrum
- aneuploidy** แอนิวพลอยดี (Gr. an - ไม่มี + eu - ดี + plos - ม้วน + eidos - รูปทรง) การที่สิ่งมีชีวิตชนิดใดชนิดหนึ่งมีจำนวนโครโมโซมผิดไปจากเดิม อาจเพิ่มขึ้นหรือลดลง
- aneurysm** แอนิวริซึม (Gr. aneurysma - การขยายให้กว้าง) หลอดเลือดขยายผิดปกติเฉพาะที่ เกิดจากการเจริญผิดปกติตั้งแต่ยังเป็นทารกในครรภ์ หรือเนื่องจากผนังหลอดเลือดไม่แข็งแรง
- angi-, angio-** แองจิ-, แองจิโอ- (Gr. angeion - ท่อกลวง) คำที่ใช้ นำหน้าคำอื่นเพื่อแสดงความหมายถึงระบบท่อ
- angina pectoris** แองจินา เพกทอริส อาการปวดเค้นอก เกิดจากเลือดไปเลี้ยงกล้ามเนื้อหัวใจน้อยลง เนื่องจากหลอดเลือดโคโรนารี ตีบ หรืออุดตัน เป็นครั้งคราว
- angler** แองเกลอร์ ปลาทะเลในอันดับ *Pediculati* มีร่างกายเป็นเนื้อนุ่มยื่นออกมาจากหัว ใช้ล่อปลาขนาดเล็กเข้ามาใกล้ แล้วจับกินเป็นอาหาร เช่น ปลาภูสพิช (*Lophius*) 2, นักตกปลา โดยการใช้คันเบ็ด และสายเบ็ดต่อจากคันเบ็ด
- anglewing** แองเกลวิง ไม้เลื้อยขนาดเล็กในสกุล *Polygonia* ลักษณะเด่น มีลาย

- เครื่องหมายคำถามที่ปีก
- angleworm** แองเกิลเวิร์ม ไม้เดือนดิน นิยมใช้เป็นเหยื่อตกปลา
- Angora rabbit** แองกอร่า แรมบิท กระต่ายบ้าน มีขนยาว เลี้ยงไว้เพื่อใช้ขนทำใยขนสัตว์
- Anguillula** แองกิลลูลา (L.- ปลาไหล) ชื่อสกุลของหนอนพวกเนมาโทด
Anguillula aceti หนอนน้ำส้ม
Anguillula intestinalis (*Strongyloides intestinalis*) พยาธิในกลุ่มพยาธิปากขอ
- Anguillidae** แองกิลลิดี ชื่อวงศ์ปลาไหลน้ำจืด เป็นปลาที่ออกไปวางไข่ในทะเล บริเวณปากแม่น้ำ ตัวอ่อนหากินบริเวณนั้น แล้วว่ายกลับเข้ามาเติบโตเป็นตัวเต็มวัย และผสมพันธุ์ในน้ำจืด
- angular** แองกิวลาร์ (L.- เข้ามุมหรือหักเป็นมุม)
 angular artery หลอดเลือดแดงส่วนในของเบ้าตา (facial artery)
 angular bone กระดูกชิ้นหนึ่งของกระดูกขากรรไกรล่าง พบในสัตว์มีกระดูกสันหลังบางชนิด
- anhinga** แอนฮิงกา นกไก่อ้วนน้ำ หรือนกยูง เช่น นกอ้ายจั่ว (*oriental darter - Anhinga melanogaster*) กินปลาและสัตว์น้ำโดยใช้จะงอยปากแหลมแทงทะลุปลา อยู่ในวงศ์ Anhingidae
- ani** เอไน (L. anus - หิงขรา) 1, พหูพจน์ของ anus 2, นกในสกุล *Crotophaga* ลักษณะคล้ายกาเหว่า พบได้ตั้งแต่สหรัฐอเมริกา ลงไปจนถึงอาร์เจนตินา
- animal** แอนิมัล (L. animalis - สัตว์) 1, สิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่พืช มีรูปร่างแน่นอน เคลื่อนที่ได้ มีระบบประสาท ต้องการอาหารเพื่อหล่อเลี้ยงร่างกาย ในสิ่งมีชีวิตเซลล์เดียว บางครั้งแยกได้ยากว่าเป็นพืช หรือสัตว์ 2, สัตว์ทั่วไปที่ไม่ใช่มนุษย์ โดยเฉพาะสัตว์สี่เท้า 3, เกี้ยวข้องหรือมาจากสัตว์ 4, บุคคลจิตใจต่ำ หรือจิตขาดความเป็นมนุษย์ ลักษณะคล้ายสัตว์ป่า
- animacule** แอนิมาคูล (L. animalculum - สัตว์เล็ก) สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่ต้องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ เช่น พวกโปรโตซัว

animal pole	แอนิมัล โพล บริเวณส่วนหนึ่งของไข่ มีนิวเคลียสและไซโทซอล ที่ซึ่งเมื่อไข่ได้รับการผสมพันธุ์แล้วเป็นแหล่งเริ่มต้นของการเจริญเป็นตัวอ่อนต่อไป
aniso-	แอนิโซ- คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่าไม่เท่ากัน ไม่สมมาตร
anisodactyl	แอนิโซแดกทิล นกที่มีนิ้วเท้ายื่นไปข้างหน้า 3 นิ้ว ยื่นมาข้างหลัง 1 นิ้ว เช่น ไก่
anisogamous	แอนิโซแกมัส แกมีท(เซลล์สืบพันธุ์)ที่ต่างกันทั้งขนาดและรูปร่าง syn: heterogamous
ankle	แองเคิล (AS. ancleow) 1, ข้อระหว่างเท้าและช่วงล่างของขา 2, นิยมใช้เรียกบริเวณข้อระหว่างแข้งและช่วงล่างของท่อนขา(หัวเข่า) ankle bone กระดูกสะบ้า (talus)
ankylosaur	แอนคิโลซอร์ (Gr. ankyle, ankulos- ข้อแข็ง โค้ง + dinosaur - สัตว์เลื้อยคลาน) สัตว์เลื้อยคลานโบราณพวกไดโนเสาร์ มีผิวหนังแข็งเป็นแผ่นเหมือนเกราะ
ankylosis	แอนคิโลซิส 1, การผิดปกติของข้อ ทำให้ติง เคลื่อนที่ไม่ได้ มักเกิดจากพยาธิสภาพ 2, การต่อกันของกระดูกสองชิ้น
anlage	แอนลาที (Ger.- วางลงบน) เซลล์ตัวอ่อนแรกเริ่ม หรือการสะสมของเซลล์ตัวอ่อน เพื่อสร้างเป็นเนื้อเยื่อและอวัยวะต่อไป
Annelida	แอนเนลิดา ไฟลัมหนอนตัวกลม ภายในลำตัวแบ่งเป็นห้องหรือปล้อง เช่น ไส้เดือนดิน ปลิง ทาก
annual	แอนนวล 1, เกิดขึ้นปีละครั้ง หรือเกิดขึ้นยืนยาวตลอดปี 2, พืชที่ครบวงจรชีวิตภายในหนึ่งปี หรือ หนึ่งฤดูกาล เช่น พืชล้มลุก
annulus	แอนนิวลัส (L.- วง) 1, โครงสร้างลักษณะเป็นวง 2, ในเห็ด: เชื้อบางล้อมรอบก้านเห็ดเมื่อดอกบาน 3, เซลล์เรียงเป็นวง บริเวณช่องเปิดแคปซูลของมอส หรือเซลล์เรียงเป็นวงรอบสปorangium ของเฟิร์น 4, ร่องรอบลำตัวของพวก dinoflagellate 5, การแบ่งเป็นไซไมท์ในการเจริญของพวกปลิง 6, กุญรับอสุจิของกึ่งน้ำจืดเพศเมีย 7, วงเจริญของเกล็ดปลา
anodontia	แอนโอดอนเทีย (Gr. an - ไม่มี + odous - ฟัน) ไม่มีฟัน syn: edentia
anole	แอนโอเล สัตว์พวกกิ้งก่า สกุล <i>Anolis</i> เช่น <i>A. carolinensis</i>

- เป็นพวกคาเมเลียน เปลี่ยนสีผิวหนังได้ พบทั่วไปในทวีปอเมริกา
- anomaly** แอนอมาลี (Gr. anomalia - ความไม่สม่ำเสมอ) 1, สิ่งต่างไปจากกฎทั่วไป 2, ความผิดปกติของอวัยวะหรือโครงสร้าง หมายถึงรูปร่างที่เปลี่ยนไปจากเดิม ดู monsterras, teratology
- Anopheles** แอนอเฟเลส (Gr.- อันตราย ไม่มีประโยชน์) ชื่อสกุลของยุงในวงศ์ Culicidae ของอันดับ Diptera เป็นพาหะของเชื้อ *Plasmodium* ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคไข้จับสั่น
- Anoplura** แอนอพลูรา (Gr. an - ไม่มี + anoplos - ไม่มีเกราะ + oria - หาง) อันดับของแมลงในชั้น Insecta ได้แก่พวกไรดูดเหา
- Anostraca** แอนอสตราคา อันดับหนึ่งของสัตว์พวกกุ้ง ได้แก่ brine shrimp และ fairy shrimp เป็นกุ้งขนาดเล็กในทะเล ใช้เป็นอาหารของสัตว์น้ำในการเพาะเลี้ยง
- anoxia (hypoxia)** แอนอกเซีย (Gr. an - ไม่มี + oxygen) ขาดออกซิเจน
- anserine** แอนเซรีน (L. anser - ห่าน) 1, เกี่ยวข้องกับห่าน รวมทั้งหงส์และเป็ด 2, สารชนิดหนึ่งพบครั้งแรกในกล้ามเนื้อห่านและต่อมาพบในสัตว์อื่น แต่ไม่พบในมนุษย์ สุนัข วัว ควาย หรือม้า
- ant-, anti-** แอนท์-, แอนตี้- (Gr.) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่าต่อต้าน ตรงกันข้าม
- antagonism** แอนแทกอนิซึม (Gr. antagonizesthai - ต้านต่อต้าน) กระทำการต่อต้าน 1, ระหว่างอวัยวะ เช่น กล้ามเนื้องอ (flexor) ทำงานตรงข้ามกับ กล้ามเนื้อเหยียด (extensor) 2, สารเคมีหรือยา เช่น วิตามิน ทำงานตรงข้ามกับแอนติวิตามิน 3, ระหว่างสิ่งมีชีวิต เช่น เชื้อราและเชื้อแบคทีเรียที่หยุดการเจริญของเชื้อรา
- anteater** แอนท์อีเตอร์ ตัวกินมด เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมซึ่งดำรงชีพอยู่ได้ด้วยการกินมดเป็นอาหารหลัก มีหลายชนิด คือ 1, antbear หรือ great anteater (*Myrmecophaga jubata*) พบในทวีปอเมริกาใต้ อยู่ในอันดับ Edentata 2, aardvark ดู aardvark 3, banded anteater (*Myrmecobius fasciatus*) เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ออกลูกเป็นไข่ 4, spiny anteater (*Tachyglossus aculeatus*) เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ออกลูกเป็นไข่ 5, scaly anteater หรือ giant pangolin (*Manis gigantea*) พวกนิ่มเกล็ด อยู่ใน

- อันดับ Pholidota
- ante-** แอนเท- (L.) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า มาก่อน ข้างหน้า
- antebrachium** แอนเทเบรคิอุม, แอนเทเบรเคียม (L. ante - มาก่อน + brachium - แขน) แขนช่วงล่างนับจากข้อศอกถึงข้อมือ
- antelope** แอนเทโลป สัตว์ในวงศ์ Bovidae ลักษณะเด่นคือ รูปร่างสวยเพรียวว่องไว ได้แก่ พวกกวางกาเซลล์ และสัตว์คล้ายกวางอื่นที่มีรูปร่างคล้ายกัน (hartebeestes, duikers, waterbucks, sables, bushbucks, kudu) สัตว์ที่ชกตัวอย่างนี้พบได้เฉพาะเอเซียและแอฟริกา
- antenna** แอนเทนนา หน่วยสัมผัส เป็นอวัยวะรับความรู้สึก ลักษณะยาว เคลื่อนไหวได้ และมักเป็นข้อต่อกัน พบที่ส่วนหัวของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังโดยเฉพาะพวก สัตว์ขาปล้อง
- antennal gland** แอนเทนนัล แกลนด์ ต่อมที่มีช่องเปิดโคนหน่วยสัมผัส พบในแมลงบางชนิด และพบในสัตว์พวกกุ้ง เรียกว่า green gland
- antennule** แอนเทนนูล หน่วยสัมผัสขนาดเล็ก มักอยู่ที่ส่วนปลายของหน่วยสัมผัส พบในสัตว์พวกกุ้งบางชนิด เช่น กุ้งน้ำจืดขนาดใหญ่
- anterior** แอนเทเรีย (L.) ก่อน หรือข้างหน้า หรือส่วนหัวของสัตว์
- anterior chamber** แอนเทเรีย แชมเบอร์ ช่องด้านหน้าเลนส์ลูกตา และม่านตาล้อมรอบหน้าสุดด้วยคอร์เนีย ภายในมีของเหลวใส
- anthelmintic** แอนเฮลมินทิก (Gr. anti - ต่อด้าน + helmins - หนอน) ยารักษาโรคพยาธิ สวรรที่มีคุณค่าทางยา ใช้รักษาหนอนปรสิตของทางเดินอาหาร
- Anthozoa** แอนโทซัว สัตว์พวกแมงกะพรุนในชั้น Cnidaria (Coelenterate) ลักษณะเด่นคือ มีหนวดจับ (tentacle) จำนวนมากล้อมรอบปาก ดูคล้ายดอกไม้ ได้แก่พวก ดอกไม้ทะเล (sea anemone) และปะการัง
- anthrax** แอนแทรกซ์ (Gr. - ถ่านหิน) โรคปากเท้าเปื่อย เป็นโรคติดต่อเฉียบพลัน สาเหตุจากแบคทีเรีย *Bacillus anthracis* มักเกิดกับปศุสัตว์ แกะ แพะ และม้า ติดต่อกันโดยการสัมผัสขน หนัง หรือของเสี้ยวของสัตว์ที่เป็นโรค
- anthropo-** แอนโทรโพ- (Gr. anthropos - มนุษย์) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายถึงมนุษย์ หรือชีวิตมนุษย์

- anthropoid** แอนโทรพอยด์ (Gr. anthropos - มนุษย์ + eidos - รูปร่าง)
1, คล้ายมนุษย์ 2, มนุษย์วานร เป็นพวกลิงชั้นสูงกลุ่มหนึ่ง (ชิมแปนซี
โอรังอุตัง กอริลลา) อยู่ในอนุเดอ์ Anthropoidea ซึ่งรวมพวกลิง
ทั้งหมด
- anthropoid ape** แอนโทรพอยด์ เอป ลิงขนาดใหญ่ไม่มีหาง อยู่ในวงศ์ Pongidae
ได้แก่ ชะนี ชิมแปนซี โอรังอุตัง กอริลลา
- anthropology** แอนโทรพอลอจี (Gr. anthropos- มนุษย์ + logy - การศึกษา)
มนุษยวิทยา การศึกษาเรื่องของมนุษย์ในทุกทัศนะ เช่น สังคม ประเพณี
วัฒนธรรม และชีววิทยา
- anti-** แอนติ- (Gr.) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายถึงการต่อต้าน
- antiagglutinin** แอนติแอกกลูตินิน สารภูมิคุ้มกันที่มีหน้าที่เฉพาะสำหรับต้านสารแอก
กลูตินิน
- antibiosis** แอนติไบออสิส (Gr. anti- ต่อต้าน + bios- ชีวิต) ความสัมพันธ์
ระหว่างสิ่งมีชีวิตสองชนิด ที่ชนิดหนึ่งเป็นอันตรายต่ออีกชนิดหนึ่ง
- antibiotic** แอนติไบอติก สารปฏิชีวนะ คือสารชนิดต่างๆ ที่พบตามธรรมชาติหรือ
สังเคราะห์ขึ้นมา มีคุณสมบัติยับยั้งการเจริญ หรือทำลายจุลินทรีย์ ใช้กัน
แพร่หลายเพื่อรักษาโรคติดต่อของพืช สัตว์และมนุษย์
- antibody** แอนติบอดี สารต่อต้าน เป็นสารประกอบโปรตีน สร้างขึ้นโดยมนุษย์
หรือสัตว์ เมื่อถูกกระตุ้นด้วยสารแอนติเจน สารต่อต้านตามปกติพบใน
กระแสโลหิต และสามารถถ่ายทอดจากมารดาสู่ทารกได้ โดยผ่านทาง
สายสะดือขณะยังอยู่ในครรภ์ หรือรับเข้าทางน้ำนมมารดาหลังจากคลอด
แล้ว สามารถช่วยป้องกันทารกแรกเกิดจากการติดเชื้อต่างๆ ที่มารดามี
สารต่อต้านอยู่
- anticoagulant** แอนติโคแอกกูแลนท์ (Gr. anti- ต่อต้าน + L. coagulans -
การรวม) สารกันเลือดแข็ง 1, การหน่วงเหนี่ยว หรือป้องกันการ
แข็งตัวของเลือด 2, สารทำหน้าที่หน่วงเหนี่ยวหรือป้องกันการแข็งตัว
ของเลือด เช่น โซเดียมไซเตรท เฮพาริน
- anticodon** แอนติโคดอน ลำดับการเรียงตัวของเบสของ 3 นิวคลีโอไทด์ ในเส้น
transfer RNA ที่สามารถจับคู่สัมพันธ์กับเบสของ 3 นิวคลีโอไทด์ใน
เส้น messenger RNA
- antidiuretic** แอนติไดยูเรติก (Gr. anti- ต่อต้าน + dia - เพิ่ม + ouresis-

- การถ่ายปัสสาวะ) 1, ทำให้ถ่ายปัสสาวะน้อยลง 2, ยาที่มีคุณสมบัติ ทำให้การถ่ายปัสสาวะน้อยลง
- antidiuretic hormone (Vasopressin)** แอนติไดยูเรติก ฮอร์โมน คำย่อคือ ADH ฮอร์โมนจากไฮโปทาลามัส ปล่อยผ่านต่อมใต้สมองส่วนหลังเข้าสู่กระแสโลหิต ทำให้เซลล์หลอดไตดูดน้ำกลับเข้าสู่กระแสโลหิตโดยวิธีการขนส่งแบบกัมมันต์
- antidote** แอนติดอท (Gr. antidoron - ให้อต่อต้าน) ยาแก้พิษ คือสารทำให้สารพิษเป็นกลาง หรือหมดฤทธิ์
- antigen** แอนติเจน (Gr. anti - ต่อต้าน + gennan + ผลิต สร้าง) สารเร้าต่อต้าน คือ สารมีคุณสมบัติเหนี่ยวนำให้มีการสร้างสารต่อต้าน อาจใส่เข้าไปในร่างกาย หรือเกิดจากการรวมกันเองของสารในร่างกายก็ได้ เช่น แบคทีเรีย พิษของแบคทีเรีย เม็ดเลือดแดงปลอม
- antisepsis** แอนติเซปซิส (Gr. anti - ต่อต้าน + sepsis - ทำให้ไม่บริสุทธิ์) การระงับเชื้อ คือการป้องกันการติดเชื้อโดยการแยกออก ทำลาย หรือยับยั้งการเพิ่มจำนวนจุลินทรีย์ (รวมทั้งไวรัส) ภายในเนื้อเยื่อ
- antiseptic** แอนติเซปติก 1, ป้องกันมิให้เน่าหรือติดเชื้อ 2, สารทำหน้าที่ยับยั้งการเจริญ หรือหยุดการเจริญของจุลินทรีย์ ดู germicide, disinfectant
- antiserum** แอนติซีรัม ซีรัมจากผู้บริจาค (หรือสัตว์ทดลอง) เช่น แพะ และม้า ที่มีสารภูมิคุ้มกันเฉพาะเจาะจง อันเกิดจากการกระตุ้นด้วยแบคทีเรีย หรือสารเร้าต่อต้าน syn: immune serum
- antithrombin** แอนติทรอมบิน สารในน้ำเลือด สามารถเป็นกลางทรอมบินได้ จึงทำหน้าที่ป้องกันการแข็งตัวของเลือด
- antitoxin** แอนติทอกซิน สารต้านชีวพิษ คือสารต่อต้านพิเศษ สามารถทำให้สารพิษบางชนิดเป็นกลางได้ สร้างขึ้นด้วยเซลล์ของร่างกายเมื่อได้รับสารพิษเข้าไปเช่น diphtheria antitoxin, gas-gangrene antitoxin และ tetanus antitoxin สารต้านชีวพิษเหล่านี้ จะต่อต้านพิษของเชื้อแบคทีเรีย ทรอคคอบีบ ทรอคไฟลามทุ่ง และทรอคบาดทะยัก สามารถใช้สารต้านชีวพิษเพื่อการป้องกัน และเพื่อการรักษา
- antivenin** แอนติเวนนิน คือสารต้านชีวพิษที่ได้จากซีรัมสัตว์ ซึ่งได้รับสารเร้าต่อต้านเฉพาะเข้าไป

antivenom	แอนติเวนอนม สารต้านชีวพิษเพื่อป้องกันรักษาพิษงู
antler	แอนทเลอร์ สัตว์พวกกวาง เพศผู้มีเขาคู่แตกแขนงเป็นกิ่ง แล้วสลัดทิ้งทุกปี เพศเมียไม่มีเขา
antlion	แอนท์ไลออน คือแมลงช้าง (<i>Dendroleon obsoletum</i>) แมลงชนิดหนึ่งในอันดับ Neuroptera ตัวอ่อนเรียก doodle bug ขุดดินร่วนหรือทรายเป็นรูปรกรวยแล้วซ่อนตัวอยู่ด้านล่าง เมื่อมีแมลงหรือสัตว์ขนาดเล็กผ่านมาจะรีบออกมาจับสัตว์เหล่านั้นกินเป็นอาหาร
antra, antrum	แอนทรา, แอนทริัม (L.- เว้าเป็นถ้ำ) ห้อง ช่อง โพรง 1, ช่องเว้าลึกเข้าไปเช่นที่กระดูก 2, ช่องที่พบภายในพอลลิเคิลของรังไข่
anulus	แอนิวลัส (L.- วงเล็ก ๆ) วงเล็ก หรือการทำเป็นวง
anuran	แอนิวราน (L.- ไม่มีหาง) สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำในอันดับ Anura ตัวอ่อนมีหาง ตัวเจริญเต็มวัยไม่มีหาง ได้แก่ กบ เขียด คางคก
anus	แอนัส (L.) ช่องทวารหนัก คือช่องเปิดของไส้ตรง อยู่ระหว่างร่องกันถือว่าเป็นส่วนสุดท้ายของระบบทางเดินอาหาร
anvil	แอนวิล (AS. anfil) กระดูกแกว่หูชิ้นกลาง คือ กระดูก incus
aorta	เอออร์ตา (L.) 1, ในสัตว์มีกระดูกสันหลัง: เป็นท่อหลักของระบบหลอดเลือดแดง นำเลือดจากหัวใจไปยังเนื้อเยื่อต่าง ๆ ในปลา ventral aorta นำเลือดจากหัวใจไปยังเหงือก (เพื่อถ่ายเอา CO ₂ ออก) และ dorsal aorta นำเลือดที่มี O ₂ จากเหงือกไปยังเนื้อเยื่อ 2, ในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง: เป็นท่อหลักนำเลือดออกจากหัวใจ
aortic arch	เอออร์ทิค อาร์ค หลอดเลือดแดงต่อจาก aorta โค้งลงมาบริเวณกระดูกสันหลังข้อที่ 4
apara	เอพารา ชื่อพื้นเมืองของ three-banded armadillo (<i>Tolypentes tricinctus</i>) อยู่ในอเมริกาใต้
ape	เอป ดู anthropoid ape
aperture	แอปเออร์เจอร์ (L. apertura) รู ช่องปาก
apex	เอเพกซ์ (L.) ยอด หรือส่วนปลายสุด ปลายแหลม
aphid	เอพิด เพลี้ยอ่อน แมลงขนาดเล็ก วงศ์ Aphidae อันดับ Homoptera หากินโดยดูดอาหารจากพืช เป็นแมลงที่ตัวอ่อนเมื่อออกจากไข่จะมีลักษณะเหมือนตัวเจริญวัย
aplasia	อะเพลเซีย (Gr. a - ไม่มี + plasis - การเจริญ) อวัยวะ หรือ

- ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ไม่สามารถเจริญตามธรรมชาติ
- apo-, ap- อะโพ-, แอป- (Gr.apo - มาจาก) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า มาจาก จากไป แยกจากกัน
- apocrine gland แอปอครีน แกลนด์ (Gr. apo - มาจาก + krinein - แยก) 1, ต่อมซึ่งมีเซลล์ที่ไซโทซอลหมดไปขณะกำลังทำหน้าที่อยู่ และกลายเป็นส่วนหนึ่งของน้ำคัดหลั่ง เช่น ต่อมไขมัน สร้างไขมัน 2, ต่อมเหงื่อที่ต่างไปจากปกติ คือ พบบริเวณที่มีขนมาก เช่น รักแร้ อวัยวะเพศ รอบหัวนม เกิดขึ้นเมื่อถึงวัยเจริญพันธุ์ เพศหญิงเจริญได้ดีกว่าเพศชาย และคนผิวดำผลิตกลิ่นแรงกว่าคนผิวขาว กลิ่นเหงื่อพิเศษนี้สร้างขึ้นโดยแบคทีเรียที่ใช้สารคัดหลั่งจากต่อม ดู eccrine, holocrine, merocrine
- apodal แอปอดัล (Gr. a- ไม่ + paus, pod - เท้า) 1, ไม่มีเท้า หรือขา syn: apodous เช่น งูดิน 2, ไม่มีครีบขา เช่น ปลาไหล
- apoenzyme แอปโอเอนไซม์ ส่วนของเอนไซม์ที่เป็นสารประกอบโปรตีน เมื่อรวมกับส่วนโคเอนไซม์ เป็นโฮโลเอนไซม์ จึงจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์
- apomorphic charactor แอปโอมอร์ฟิก แคนครเทอร์ (Gr. a- ไม่ + morpho- รูปร่าง) ลักษณะฟีโนไทป์เปลี่ยนไปจากเดิม เมื่อสิ่งมีชีวิตวิวัฒนาการแยกสาขาออกไปจากบรรพบุรุษเดิม
- apophysis แอปอไฟซิส (Gr.- งอกออกมา) 1, สัตว : ส่วนที่ยื่นออกมา หรือเจริญออกมาจากโครงสร้างหลัก เช่น ส่วนงอกของกระดูก หรือของสมอง เช่น apophysis cerebri (แอปอไฟซิส เซเรเบรัม) คือ pineal body ของสมอง ในแมลงมีลักษณะเป็นท่อ หรือคล้ายหนาม เรียก apodeme 2, พืช : ส่วนโป่งพองออกที่ฐานของแคปซูลในพวกมอส หรือ ส่วนรูปร่างกลมด้านนอกกลีบ(scale)ของโคนพวงสน
- aposematic แอปอเซเมติก การเตือน การข่มขู่ โดยการแสดงออกด้วยสีฉูดฉาด เพื่อป้องกันตนเองจากพวกสัตว์ล่าเหยื่อ เช่น งูไม่มีพิษทำเลียนแบบงูหางกระดิ่งที่มีพิษ
- apparatus แอปพาทัส (Gr. apparare - เตรียม) เครื่องสำเนา 1, กลุ่มของโครงสร้างหรือส่วนหนึ่งมารวมกันเพื่อทำหน้าที่พิเศษ เช่น Golgi apparatus (complex) ช่วยสร้างไลโซโซม สร้างและนำส่งเอนไซม์ 2, กายวิภาค : กลุ่มของโครงสร้าง หรืออวัยวะทำงานด้วยกัน เพื่อให้เกิดหน้าที่ร่วมกัน เช่น acoustic apparatus ประ

- กอบด้วยอวัยวะหลายอย่างเพื่อช่วยในการรับฟังเสียง 3, เครื่องมือ
กล ใช้สำหรับการผ่าตัด หรือทดลอง
- appendage** แอปเพนเดจ ทรายงค์ คือสิ่งที่ต่อเข้ากับส่วนหลัก หรือส่วนใหญ่ เช่น
แขน ขาต่อกับลำตัว ดู appendix
- appendix** แอปเพนดิทซ์ (L. appendase - แขนงบน) ทรายงค์
vermiform appendix ไส้ติ่ง ส่วนที่ยื่นออกมาจากบริเวณรอย
ต่อของลำไส้เล็กส่วนสุดท้ายและลำไส้ใหญ่
- Adams apple** แอดัมส์ แอปเปิล 1, ลูกกระเดือก คือส่วนของหลอดลมที่โป่งออก
ด้วยแผ่นกระดูกอ่อนไทรอยด์ 2 แผ่น 2, โครงสร้างยื่นเป็นสันเรียง
กันบริเวณปากมดลูก syn: plica palmatas
- applicator** แอปพลิเคเตอร์ (L. applicare - ต่อหรือติด) ของใช้ลักษณะเป็น
แท่งผอมบาง ทำด้วยไม้หรือวัสดุอื่น ปลายด้านหนึ่งพันสำลีไว้ ใช้ประ-
โยชน์สำหรับใส่ยาเข้าไปใน รูจมูก ลำคอ รูหู หรือช่องของร่างกาย
- aqua** อักควา (L.- น้ำ) คำย่อ aq น้ำ
- aqua destillata** อักควา เดสทิลลาตา น้ำได้มาจากการกลั่น คือ น้ำกลั่น
- aqua labyrinthi** อักควา แลมิรินไท ของเหลวภายในลาบิรินท์ของหูส่วนใน
- aqua oculi** อักควา โอคิวไล ของเหลวในลูกตา คือ aqueous humor ดู
anterior chamber
- arabinose** เอราบินโนส คือ gum sugar เป็นน้ำตาลเพนโทส ได้จากการต้มกัม
อาราบิก กับ 0.5% กรดซัลฟูริก บางครั้งพบได้ในปัสสาวะ syn:
L- arabinose, pectinose
- arachnid** เอราคนิด สัตว์ใน ชั้น Arachnida
- Arachnida** เอราคนิดา (Gr. arachne - แมงมุม) ชื่อชั้นของสัตว์ขาปล้อง
ได้แก่ แมงมุม หมัด ไว
- arachnoid** เอราคนอยด์ (Gr. arachne - แมงมุม + eidos - รูปร่าง) 1,
คล้ายใยแมงมุม 2, arachnoid membrane(arachnoidea) ใย
หุ้มสมองชั้นกลาง(ในจำนวน 3 แผ่น) ดู dura mater 3, พกษ:
คลุมบางๆด้วยเส้นใย หรือ ขน
- arc, arch** อาร์ค (L. arcus - คับขัน) เส้นโค้งส่วนของวงกลม โครงสร้าง
รูปร่างคล้ายคับขัน ส่วนใหญ่ใช้เพื่อกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ ของหลอด
เลือดและกระดูก

- aortic arch หลอดเลือดแดงต่อจาก aorta โค้งลงมาบริเวณกระดูกสันหลังข้อที่ 4
- arch-, arche-, archi- อาร์ค, อาร์คิ (Gr. arche - เริ่มต้น) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า ลำดับแรก หลัก หัวหน้า เริ่มต้น สำคัญมากในชนิดนั้น
- archaeopteryx อาร์คีออปเทริกซ์ ซากดึกดำบรรพ์ของสัตว์เลื้อยคลานสกุล *Archaeopteryx* ลักษณะเด่น คือ ฟันฝังอยู่ในรูฟันของขากรรไกร กระดูกเมทาคาร์ปัส แยกกัน หางคล้ายกิ่งก่า มีขนนกตลอดข้างลำตัว มีชีวิตอยู่ในสมัยปลายคาบ ยุราสสิก เชื่อว่าเป็นบรรพบุรุษของพวกนก
- archenteron อาร์เคนเทรอน (Gr. arch - เริ่มต้น + enteron - ลำไส้) โครงสร้างระบบทางเดินอาหารแรกเริ่มระยะแกสตรูลา ผนังบุด้วยเนื้อชั้นเอนโดเดิร์ม ช่องเปิดสู่ภายนอกคือ บลาสโทพอร์ syn: gastro-coel, primary gut
- archeozoic era อาร์คีโอสโซอิก อีรา มหายุคแรกสุดทางธรณีวิทยา ประมาณ 2000 ล้านปี ไม่พบซากดึกดำบรรพ์ แต่มีหลักฐานทำให้เชื่อว่า สิ่งมีชีวิตเริ่มแรกเกิดขึ้นแล้ว
- archetype อาร์คไทป์ (Gr. arche - เริ่มต้น + typos - รูปแบบ) 1, รูปแบบเริ่มแรกดั้งเดิม ที่เป็นต้นแบบของแบบอื่น ที่พัฒนามาภายหลัง 2, ต้นแบบสมบูรณ์เพื่อใช้อ้างอิงในการศึกษากายวิภาค
- areola แอวีโอร่า (L.- ช่องว่างเล็ก ๆ) 1, ช่องว่างเล็กๆ ในเนื้อเยื่อ 2, รูปแบบหนึ่งของจุดต่าง เมื่อสารสีหมดไปจากผิวหนังบริเวณนั้น 3, วงสีจางของผิวหนังรอบหัวนม 4, ส่วนหนึ่งของม่านตาที่ล้อมรอบรูม่านตา (pupil) 5, ช่องระหว่างเกล็ดบนตีนนก 6, แถบขาวขนาดเล็กกลางบนหลังของกึ่งน้ำจืดขนาดใหญ่
- areolar tissue แอวีโอร่า ทิสซู่ เนื้อเยื่อเกี่ยวพันชนิดหนึ่ง พบตามช่องว่างของลำตัวและระหว่างอวัยวะ
- argali อาร์กาลิ ชื่อพื้นเมืองของแกะป่า (*Ovis ammon*) พบตามภูเขาแถบเอเชียกลาง เขาใหญ่มาก
- argasid อาร์กาซิด (Gr. argeeis- เป็นมันวาว) สัตว์ในวงศ์ Argasidae ได้แก่ พวกเห็บ (*Ornithodoros*) ซึ่งเป็นปรสิตของนก เมื่อกัดคนทำให้เจ็บปวด เป็นไข้ บางชนิดเป็นพาหะของโรค Q fever, tickbite

- fever, tularemia, relapsing fever
- arm อาร์ม (AS) 1, แขนส่วนหัวไหล่ถึงข้อศอก 2, ใช้ได้ทั่วไป หมายถึง
แขนทั้งหมด 3, โครงสร้างที่มีลักษณะและหน้าที่คล้ายแขน เช่น ขาหน้า
ของพวกสัตว์มีกระดูกสันหลัง ส่วนที่ยื่นออกไปจากลำตัวของดาวทะเล
หมวดจับของปลาหมึกยักษ์ ส่วนที่ยื่นจากแมนูเบรียมของเมดูซ่า
bird arm กล้ามเนื้อแขนส่วนปลายลิบเล็ก
bone arm กระดูกแขนก่อนบนส่วนต่อกับหัวไหล่ คือกระดูก
humerus
- armadillo อาร์มาดิลโล สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมใน อันดับ Edentata ลำตัวหุ้มด้วย
เกล็ดแข็ง เมื่อถูกศัตรูโจมตีมันตัวเป็นก้อนกลมได้เกล็ด หากินกลางคืน
ขุดรูอยู่ พบในอเมริกา เช่น *Dasypus novemcinctus*
- army worm อาร์มี่ เวิร์ม ตัวอ่อนของผีเสื้อกลางคืน (*Cirphis unipuncta*)
เป็นหนอนแมลงศัตรูพืชพวกข้าวที่ร้ายแรง รวมถึงพวกหนอนฤดูใบไม้ร่วง
(*Laphygma frugiperda*) ในรัฐทางใต้ของสหรัฐ เป็นแมลงศัตรูพืช
พวกข้าวโพดและฝ้าย
- arna อาร์นา ควาย (*Bubalus bubalis*)
- aromatic อะโรมาติก (Gr. aroma - เครื่องเทศ) 1, มีกลิ่นที่หอมรับได้
2, สารประกอบที่คาร์บอนอะตอมจับเป็นวง (เช่นเบนซีน) ต่างจาก
พวกที่จับเป็นเส้นยาวหรือแขนง
- arrow worm แอโรว์ เวิร์ม หนอนทะเลขนาดเล็ก สกุล *Sagitta* อยู่ในไฟลัม
Chaetognatha
- arteriole อาร์เทริโอล หลอดเลือดแดงรอง เส้นผ่าศูนย์กลางต่ำกว่า 0.3 มิล-
ลิเมตร
- artery อาร์เทรี (Gr. arteria - ท่อลม) หลอดเลือดแดง นำเลือดแดง
ออกจากหัวใจไปเลี้ยงร่างกาย ผ่านทางหลอดเลือดแดงรองที่แยกออกไป
ไปสู่อวัยวะต่างๆ
- arthritis อาร์ไทรทิส (Gr. arthron - ข้อ + itis - อักเสบ) ข้ออักเสบ
มักมีอาการเจ็บปวด และโครงสร้างของข้อเปลี่ยนไป
- artho- อาร์โท- (Gr. arthron - ข้อ) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อแสดงความ
หมายว่าข้อ หรือเกี่ยวกับข้อ
- arthropod อาร์โทรพอด (Gr. arthron - ข้อ + pous - ขา) สัตว์ขาปล้อง

สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในไฟลัม Arthropoda ลักษณะเด่นคือ สมมาตร
โครงสร้างภายนอกแข็งด้วยสารไคติน ลำตัวและรยางค์ แบ่งเป็นข้อ
หรือปล้องต่อกัน มีจำนวนชนิดมากที่สุดในกลุ่มพวกสัตว์ ได้แก่ สัตว์พวก
กิ้ง แมลง ตะขาบ กิ้งกือ แมงมุม เห็บ หมัด ไร ฯลฯ

- articulation** อาร์ทิกิวเลชัน (L. articulatus - ต่อเข้าด้วยกัน) 1, การ
เชื่อมต่อของกระดูก โดยมีกระดูกอ่อนอยู่ระหว่างเซลล์ข้อ อาจต่อโดย
เคลื่อนที่ได้ดี เคลื่อนที่ได้เล็กน้อย หรือติดเป็นเนื้อเดียวกันก็ได้ 2,
ตำแหน่งระหว่างลิ้นและเพดานปากที่สัมพันธ์กันในการออกเสียง
- artifact** อาร์ทิแฟก (L. ars - งานฝีมือ + facere - ทำขึ้น) 1, สิ่งของ
ที่ทำเลียนแบบของจริง 2, โครงสร้างที่ไม่ใช่ของเซลล์ แต่เห็นใน
เซลล์ หรือเนื้อเยื่อ อันเนื่องมาจากการทำให้คงสภาพและย้อมสี
- artificial respiration** อาร์ทิฟิเชียล เรสไพเรชัน การช่วยให้มีการหายใจต่อ
ไป(เมื่อมีการหยุดอย่างกะทันหัน) โดยวิธีเป่าลมเข้าไปในปาก
- artificial selection** อาร์ทิฟิเชียล เซเลคชัน การเลือกผสมพันธุ์พืชหรือสัตว์
เพื่อให้ได้ลักษณะตามต้องการ
- artiodactyl** อาร์ทิโอแดกทิล 1, สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมีกีบเท้าคู่ 2, สัตว์ในอันดับ
Artiodactyla เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม มีกีบเท้าคู่ ได้แก่ สุนัข หมู
ป่า ฮิปโปโปแตมัส และพวกสัตว์เคี้ยวเอื้อง
- arytenoid** เอริเทนอยด์ (Gr. arytaina - ข้อนตัก + eidos - รูปร่าง)
1, คล้ายข้อนตัก หรือเหยือกน้ำ 2, เกี่ยวข้องกับ กระดูกอ่อน ต่อม
เอ็นยึด หรือกล้ามเนื้อ
- ascarid** แอสคาร์ริด (Gr. ascaris- หนอนเข็มหมุด) หนอนเนมาโทดในวงศ์
Ascaridae เช่นพยาธิไส้เดือนในลำไส้ (*Ascaris lumbricoides*)
- aschelminth** แอสเชลมินท์ สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ช่องว่างในลำตัวยังมีเซลล์แทรก
อยู่ (Pseudocoelomate) จัดอยู่ในอนุอาณาจักร Aschelminthes
ได้แก่พวก โรติเฟอร์ แกสโทรทริช ไคเนอรินด์ ไพรออพุลิด เนมาโทด
และ เนมาโทมอร์ฟา
- ascidian** แอสซิเดียน sea squirt เป็นพวกทูนีเคท อยู่กับที่ อยู่ในชั้น Ascidi-
diacea
- ascorbic acid** แอสคอร์บิก แอซิด (Gr. a- ไม่ + scorbutus - เลือดออกตาม
ไรฟัน) คือวิตามินซี พบตามธรรมชาติในผักและผลไม้ มากน้อยต่างกัน

- สังเคราะห์ได้
- asepsis** เอเซปซิส (Gr. a - ไม่มี + sepesthai - ทำให้เน่า) การกีดกันเชื้อ คือปราศจากเชื้อ(เฮอร์ม) ปราศจากการติดเชื้อ หรือสิ่งมีชีวิตใดๆ
- asexual** เอเซกซวล (Gr. a - ไม่มี + L. sexualis - มีเพศ) เกี่ยวข้องกับการไม่มีเพศ
- asexual reproduction การผสมพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ คือไม่มีการผสมระหว่างแกมีโทไซต์และเพศเมีย เกิดขึ้นโดยการแบ่งเซลล์ร่างกายโดยตรง เช่น การฟิสชันหักออกไปสร้างสปอร์แตกหน่อ และสร้างเจมมูล
- asity** แอซิติ ชื่อพื้นเมืองนกขนสีม่วง (*Philepitta castanea*) อยู่ในเกาะมาดากาสคา กินผลไม้เป็นอาหาร
- asp** แอสป์ งูพิษขนาดเล็กในอเมริกาเหนือ เช่น ไวเพอร์ทองอน (*Cerastes cornutus*) และงูคล้ายงูเห่าขนาดเล็ก (*Naja haje*)
- asphyxia** แอสฟิเซีย (Gr. a - ไม่มี + sphyxis - ที่พजर) จำนวนออกซิเจนลดลง จำนวนคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นในร่างกาย เป็นผลมาจากการหายใจขัดข้อง (ถูกรัดคอ อุดปาก อุดจมูก สาลักควัน) ถ้าเป็นนานเข้าขึ้นโคมาอาจเสียชีวิต
- aspidium** แอสพิเดียม (Gr. aspiction - ไม้ขนาดเล็ก) เมลเฟิร์น รากและก้านของเฟิร์นชนิดนี้ (*Dryopteris filixmas*) หรือมาร์จินัลเฟิร์น (*Dryopteris marginalis*) นำมาสกัดเอาสาร oleoresin aspidium ซึ่งใช้เป็นยาขับหนองพยาธิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยาธิตัวตืด
- aspirator** แอสไพเรเตอร์ (L. ad - ไปยัง + spirare - การหายใจ) 1, เครื่องมือใช้ดูดของเหลวออกจากโพรง มีหลายแบบ 2, เครื่องมือใช้ทางเคมีเพื่อวิเคราะห์แก๊ส
- aspirin** แอสไพริน คือ acetylsalicylic acid ใช้เป็นยาระงับอาการปวด ลดไข้
- ass** แอส ม้าขนาดเล็กในสกุล *Equus* โดยเฉพาะชนิด *Equus asinus* ในแอฟริกา และเบอร์โร คือ แอสที่นำมาเป็นสัตว์เลี้ยง
- assasin bug** แอสซาซิน บั๊ก แมลงปีกครึ่งอ่อนครึ่งแข็งวงศ์ Reduviidae เป็นพาหะนำโรคทริพาโนโซมิเอซิส ดู Chaga's disease
- assimilation** แอสซิมิเลชัน ชีวะ: กระบวนการนำเข้าสู่กระบวนการแอนาโบลิม

- ของการหายใจระดับเซลล์ เริ่มจากอาหารที่ย่อยแล้ว ถูกดูดซึมเข้าสู่ระบบเลือดและน้ำเหลือง แล้วไปสู่เซลล์ เพื่อสร้างเป็นสารประกอบต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อเซลล์สิ่งมีชีวิตต่อไป แพทย์: การสมานลักษณะ
- association** แอสโซซิเอชัน (L.ad - ไปยัง + socius - เพื่อน) เชื่อมต่อกัน รวมกัน ผสานความคิดกัน ฯลฯ ญเวศ: การแข่งขันเวศโดยคุณิษชนิดเด่นเป็นหลัก
- association neuron** แอสโซซิเอชัน นิวรอน เซลล์ประสาทที่รับส่งกระแสความรู้สึกจากส่วนหนึ่งไปยังส่วนอื่น
- astaxanthin** แอสแทกแซนทิน สารสีแซนโทฟิล พบในสิ่งมีชีวิตพวกยูกลีนาออยด์ และคลอโรไฟท์
- aster** แอสเทอร์ (Gr. aster - ดาว) 1, พฤษภ: พืชสกุล *Aster* ออกดอกในฤดูใบไม้ร่วง 2, เซลล์วิทยา: เส้นแฉเป็นรัศมีออกไปจากเซนทริโอลที่ปลายทั้งสองข้างของเส้นใยสปินเดิล ในการแบ่งเซลล์แบบไมโทซิส
- asteroid** แอสเทรอยด์ สัตว์พวกเอโคไดเนเดิร์ม ในชั้น Asterozoa เช่นปลาดาว
- astrocyte** แอสโตรไซท์ (Gr. aster - ดาว + kytos - เซลล์) เซลล์เนื้อเยื่อเกี่ยวพันของระบบประสาท มีลักษณะเด่นคือ ไซโทพลาซึมยื่นเป็นรัศมีคล้ายดาว
- asymmetry** แอซิมเมทรี (Gr. a - ไม่ + symmetria - สมมาตร) อสมมาตร อวัยวะสองข้างของลำตัวไม่สมมาตรกัน
- atherosclerosis** แอเทโรสเคลอโรซิส (Gr. athere - แป้งขึ้น + sklerosis - ความแข็ง) การสะสมไขมันภายใต้ผิวของหลอดเลือด เชื่อว่าเกิดจากความผิดปกติในกระบวนการเมแทบอลิซึมของไขมัน และไลโปโปรตีน พบได้บ่อยในการเป็นสาเหตุของการอุดตันในหลอดเลือด หรือหลอดเลือดแข็งตัวในผู้สูงอายุ
- atlas** แอทลาส กระดูกแป้นคอ คือกระดูกคอท่อนแรก ซึ่งหัวกระดูกมีหมอนรองรับกับกระดูกอกซิปิทัล เรียกตามตำนานที่ว่า เทพเจ้าแอทลาสใช้บ่ารองรับโลกไว้
- atoll** อะทอลล์ แนวปะการังรูปวงกลม ภายในเรียก ลากูน มีน้ำทะเลอยู่ภายในซึ่งติดต่อกับน้ำทะเลภายนอกได้ทางโพรงเล็ก ๆ ของปะการัง

- atrium** เอเทรียม (L.- ระเบียง) ว่างเข้าไป ทางเข้า ทางผ่าน 1, ช่อง
ว่างรอบหลอดอาหารในพวก แลนซีเลท และ กูนิเคต 2, ช่องว่างใน
สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบางชนิด ซึ่งทำหน้าที่รับท่ออวัยวะเพศ 3, ในพวก
สัตว์มีกระดูกสันหลัง: เอตริอัม หรือห้องต้นหัวใจ ทำหน้าที่รับเลือดจาก
หลอดเลือดดำหรือไซนัสเวโนซีส ดู auricle
- atrophy** แอทโรฟี ความเหี่ยว ความห่อลิบ ขนาดของโครงสร้าง หรืออวัยวะ
ลดลงเนื่องจากขาดอาหารไปหล่อเลี้ยง
- atropine** แอทโรพีน สารแอลคาลอยด์ ได้จากพืชชนิด *Atropa belladonna*
และพืชอื่นในวงศ์ Solanaceae (พวกมะเขือ ล้ำโพง) มีคุณสมบัติกด
ระบบประสาทพาราซิมพาเทติก จึงใช้เป็นยาช่วยการหายใจ คลาย
กล้ามเนื้อ ถ่างกล้ามเนื้อม่านตา
- attenuated** แอทเทนูเอเทด (L. attenuare - ทำให้บาง) 1, ทำให้จางลง
ทำให้เบาบาง 2, แบบที่เรียว: เกี่ยวกับการทำให้ความรุนแรงของพิษ
ลดลง ลดพิษ 3, พฤษ: ปลายยาวเรียวลง
- auditory** ออดิทอรี (L. auditorius) เกี่ยวกับการรับฟังเสียง (acoustic)
auditory capsule ส่วนของกระดูกอ่อนกะโหลกศีรษะที่ล้อม
รอบช่องหู
auditory meatus ช่องยาวของกระดูกขมับ มีสองช่อง ช่อง
นอกนำเสียงเข้าสู่หูส่วนกลาง ช่องในส่งเสียงต่อไปยัง vestibulo-
cochlear และ facial nerve ตามลำดับ
auditory ossicles กระดูกแก้วหู มี 3 ชั้น คือ ค้อน ทั่ง
และโกลน
auditory nerve คือ vestibulocochlear nerve หรือ
acoustic nerve
auditory organ อวัยวะรับเสียง หรือการสัมผัสเคืองในพวก
สัตว์มีกระดูกสันหลัง คือ หู ในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง คือ tympanal
organ และ auditory hair ในพวกแมลง
- auger shell** ออเกอร์ เชลล์ หอยฝาเดี่ยว มีวงหอยหลายวง ยอดมอมยาว อยู่ใน
วงศ์ Terebridae พบทั่วไปในเขตมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิก
สกุลที่พบมาก คือ *Terebra*
- auk** อุก นกทะเลในวงศ์ Alcidae เช่น อุกปากมิดโทน (*Alca torda*)

- แห่งมหาสมุทรแอตแลนติกเหนือ และอุคใหญ่ *Pinguinus (Plautus) impennis* สูญพันธุ์เมื่อปี 1844
- aura** ออรา (L. - ลมอ่อน) อาการบอกเหตุ การรับรู้ที่ติดตามได้เบื้องต้นของความผิดปกติทางร่างกายหรือจิตใจ ในกรณีของโรคลมชัก ไม่ว่าจะจากสาเหตุใด จะทราบล่วงหน้าได้หลายชั่วโมงหรือหลายวินาทีแล้วแต่กรณี ผู้ป่วยจะแสดงอาการผิดปกติของการดม การมองเห็น หรือการลิ้มรส
- aural** ออรัล (L. auris - หู) 1, เกี่ยวกับหู 2, เกี่ยวกับ ออรา
- aureomycin** ออริโอไมซิน คือ chlor-tetracyclin
- auric** ออริค (L. aurum - ทอง) เกี่ยวกับทอง
- auricle (auricula)** ออริเคิล (L. auricula - หูเล็ก ๆ) 1, สัตว์: โครงสร้างลักษณะคล้ายใบหู เช่น (1) ใบหู (2) ห้องต้นหัวใจ ช่องรับเลือดของหัวใจสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหลายชนิด (3) รัยางค์ของห้องต้นหัวใจในพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (ลิงหัวใจ) (4) ส่วนกึ่งที่ยื่นออกมาทางหัวของพวก *Turbellaria* ทำหน้าที่รับความรู้สึก (5) ส่วนที่ยื่นออกมาเป็นขนรอบปาก พวก Ctenophore และ โรทีเฟอรัส (6) ส่วนริมฝีปากหรือแผ่นรวบรวมละอองเรณูของผึ้ง 2, พฤษภ: ตั้งใบโครงสร้างคล้ายใบหู ส่วนฐานของใบหรือกลีบดอก
- auricular** ออริคิวลาร์ 1, เกี่ยวข้องกับ หู หรือการได้ยินเสียง 2, รูปร่างคล้ายใบหู 3, ปีกฉิ่ง: ชนิดหนึ่งของขนนก ส่วนที่คลุมอยู่รอบช่องหู
- aurochs** ออโรค สัตว์พวกควายของยุโรป หรือตัว wisent (*Bison bonasus*) ปัจจุบันสูญพันธุ์หมดแล้ว เชื่อว่าเป็นต้นตระกูลของปลีสัตว์ในปัจจุบัน
- autecology** ออทิโคโลยี (Gr. autos - ตนเอง + oikos - บ้าน + logos - ศึกษา) เอนนิเวศวิทยา การศึกษาระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตเพียงชนิดเดียว comp: synecology
- autoclave** ออโทเคลฟว์ (Gr. autos - ตนเอง + L. clavis - ลูกกุญแจ) เครื่องนึ่งอัด หม้อนึ่งอัดไอ คือเครื่องมือใช้สำหรับการทำให้ปราศจากเชื้อ โดยใช้ไอน้ำร้อนภายใต้ความกดดันสูง ปกติประมาณ 121 องศาเซลเซียส ระยะเวลาที่ใช้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ว่า จะทำให้ปราศเชื้อสำหรับจุลชีพกลุ่มใด
- autogamy** ออโทแกมี (Gr. autos - ตนเอง + gemein - การแต่งงาน)

- 1, พฤษภ: ปฏิสนธิภายในต้นเดียวกัน หรือดอกเดียวกัน 2, ในโปรโตชีวบางชนิด และสำหรับ เป็นกรรวมกันอีกครั้งของสองนิวคลีไอที่มาจากเซลล์เดิม
- autogenous** ออโทเจเนิส 1, เกิดมาจากภายในร่างกาย 2, ผลิตออกมาด้วยตนเอง 3, วัคซีนที่ทำมาจากการเพาะเลี้ยงเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งทำให้เกิดโรคกับผู้ป่วยนั้น เพื่อที่จะฉีดกลับเข้าไปใหม่
- autograft** ออโทกราฟ (Gr. autos - ตนเอง + L. graphium - ดินสอด) การนำเนื้อเยื่อจากส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ไปปลูกที่ส่วนอื่นของร่างกายผู้นั้น
- autoimmune** ออโทอิมมูน (Gr. autos - ตนเอง + L. immunis - ปลอดภัย) ตามปกติกลไกภูมิคุ้มกันจะทราบว่าเป็นสารแปลกปลอม สิ่งใดเป็นของตนเอง ในกรณีของออโทอิมมูน กลไกนี้ผิดปกติไป และสร้างสารภูมิคุ้มกันขึ้นมาต่อต้านส่วนที่เป็นปกติบางส่วนของร่างกายตนเอง ทำให้เกิดการบาดเจ็บแก่เนื้อเยื่อ เป็นสาเหตุของโรคได้หลายชนิด เช่น โรคโลหิตจางเม็ดเลือดแดงแตก โรคไตอักเสบบางชนิด โรคไขข้ออักเสบ ฯลฯ
- autologous** ออโทโลจิส ได้รับมาจาก หรือเกิดมาจากสิ่งมีชีวิตตัวเดียวกัน หรือตัวแรกในสายพันธุ์ เปรียบเทียบกับ โฮโมโลจิส ซึ่งหมายถึง ได้รับมาจากตัวอื่นของชนิดเดียวกัน หรือ เฮเทโรโลจิส ซึ่งหมายถึง ได้รับมาจากตัวอื่นของชนิดอื่น
- autolysis** ออโทไลซิส (Gr. autos - ตนเอง + lysis - การทำให้เป็นสารละลาย) 1, การย่อยตัวเองของเซลล์ หรือเนื้อเยื่อภายในร่างกายของสิ่งมีชีวิตขณะยังมีชีวิตอยู่ หรือเพิ่งตายลง 2, การสลายตัวของเนื้อเยื่อ หรือเซลล์ เช่น เม็ดเลือดแดงแตกเนื่องจากซีรัม หรือพลาสมาของตัวเอง
- autonomic** ออโทโนมิค (Gr. autos - ตนเอง + nomas) อัตโนมติ การควบคุมตนเองโดยอัตโนมติ
- autonomic nervous system** ออโทโนมิค เนอร์วัส ซิสเทม ระบบประสาทอัตโนมติ (ANS) ส่วนของระบบประสาทส่วนนอก ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับควบคุมหน้าที่ของร่างกายที่อยู่ภายนอกอำนาจจิตใจ คือ ควบคุมต่อม กล้ามเนื้อเรียบ และกล้ามเนื้อหัวใจ ประกอบด้วยระบบเส้นประสาท 2 ชุด

- คือ sympathetic (thoracolumbar) และ parasympathetic (craniosacral)
- autoradiograph** ออโตเรดิโอกราฟ (radioautograph) ภาพถ่ายของรังสีที่ได้จากสารกัมมันต์ ใช้ในการตรวจหาว่า มี หรือไม่มี และตำแหน่งของสารกัมมันต์ในเนื้อเยื่อ และยังประยุกต์ใช้สำหรับศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของโครโมโซมได้
- autopsy** ออโตอปซี การตรวจศพ คือการตรวจอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายผู้วายชนม์ เพื่อหาสาเหตุของการตายหรือพยาธิสภาพ syn: post-mortem examination
- autosome** ออโตโซม โครโมโซมทั่วไปที่ไม่ใช่โครโมโซมเพศ
- autospore** ออโตสปอร์ คือ zoospore หรือ aplanospore เป็นสปอร์ที่มีรูปร่างเหมือนเซลล์ พ่อแม่ พบในโปรโตซัวและสาหร่ายบางชนิด
- autotomy** ออโตโทมี การตัดส่วนร่างกายของตนเองด้วยตนเอง เป็นกลไกอัตโนมัติ เมื่อส่วนของร่างกายได้รับอันตราย จึงสลัดทิ้งแล้วงอกขึ้นมาใหม่ พบในพวกปลาดาว แมลง และสัตว์พวกกุ้ง
- autotroph** ออโตโทรฟ (Gr.- หาดอาหารด้วยตนเอง) 1, สิ่งมีชีวิตที่สามารถสร้างสารอาหารจากโมเลกุลของสารอนินทรีย์ได้ด้วยตนเอง โดยใช้พลังงานที่ไม่ได้มาจากสารอินทรีย์ (ปกติพลังงานจากแสง) 2, สิ่งมีชีวิตที่ไม่ต้องกินอาหารพวกสารประกอบอินทรีย์ comp: heterotroph
- autotrophic** ออโตโทรฟิค 1, ให้อาหารตนเอง หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่สร้างสารอาหารได้จากสารประกอบอนินทรีย์ ได้แก่สิ่งมีชีวิตที่มีคลอโรฟิลล์ สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน สาหร่ายทั่วไป และพืช 2, จุลชีว: การได้รับคาร์บอนจากคาร์บอนไดออกไซด์ หรือ คาร์บอนเนต เช่น nitrifying bacteria ในดิน
- autozoid** ออโตซุออยด์ โครงสร้างรูปพอลิพชนิดหนึ่งที่หาอาหารเองได้ พบในพวกปะการังอ่อนบางชนิด comp: siphonozoid
- auxillary** ออกซิลแลรี ส่วนประกอบ ส่วนช่วย เช่น auxillary bud ตาที่แตกออกด้านข้างของลำต้น
- auxin** ออกซิน (Gr. auxe - เพิ่มขึ้น) ฮอร์โมนพืช สร้างขึ้นในหลายโครงสร้างของพืช โดยเฉพาะในใบที่เจริญเต็มที่แล้ว ในเนื้อเยื่อเจริญส่วนยอด และในเมล็ดกำลังงอก ทำหน้าที่ได้หลายชนิด เช่น การหันเข้าหาแสง

	การเจริญส่วนยอดเพียงอย่างเดียว การแตกแขนงของราก เป็นสารประกอบที่กระตุ้นการยืดยาวของเซลล์มากกว่าจะกระตุ้นให้เซลล์แบ่งตัว ซึ่งเป็นหน้าที่ของ heteroauxin (IAA-indole-3-auxic acid)
auxology	ออกโซโลยี (Gr. auxē - เพิ่มขึ้น + logos - การศึกษา) วิชาว่าด้วยการเจริญของสิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกจุลชีพ
auxospore	ออกโซสปอร์ สปอร์สร้างโดยไดอะตอมบางชนิด ด้วยการรวมกันของแกมมา (เซลล์สืบพันธุ์) สองตัว (protoplast)
auxotroph	ออกโซโทรฟ ตัวผ่าเหล่า (ตัวที่มีการกลาย) หรือสิ่งมีชีวิตที่ต้องการสารเพื่อการเจริญต่างไปจากสารที่ตัวพ่อแม่เคยใช้
Aves	เอเวส ชั้นหนึ่งของสัตว์มีกระดูกสันหลัง เป็นสัตว์เลือดอุ่นพวกแรก มีปีกและขนนก รวมพวกนกไว้ด้วยกันทั้งหมดประมาณ 8600 ชนิด
avicularium	เอวิกิวแลเรียม โครงสร้างรูปคล้ายปากนก เป็นขากรรไกรเปิดเปิดได้ อยู่บนผิวนอกของซุ้อยอดของไฮโดรโอซัวบางชนิด ทำหน้าที่ป้องกันอันตราย
avidin	เอวิดิน (L. avidus - ตะกละ) โปรตีนชนิดหนึ่ง ได้จากไข่ขาว มีคุณสมบัติยับยั้งไบโอทีน จึงทำให้ไข่ขาดไบโอทีน ชื่อเดิมคือ วิตามิน H
avocet	อาโวเซท นกชายฝั่ง รูปร่างเพรีช อยู่ในวงศ์ Recurvirostridae ขานอมยาว ปากแบนโค้งขึ้น เช่น <i>Recurvirostra americana</i>
axenic	แอเซนิค (Gr. a - ไม่ + xenos - คนแปลกหน้า) ปราศจากเชื้อบริสุทธิ มักใช้เกี่ยวข้องกับสัตว์ axenic culture การเพาะเลี้ยงสิ่งมีชีวิตชนิดใดชนิดหนึ่ง โดยไม่มีแบคทีเรีย หรือจุลชีพอื่นปะปนอยู่ด้วย เช่นการเพาะเลี้ยงเชื้อโพรทิสต์ <i>Entamoeba histolytica</i>
axial	แอกเซียล (L. axis - แกน) แกน ตั้งอยู่บนแกน ตามแกน axial line เส้นกลางคือส่วนกลางของตลอดลำตัว เส้นกลางของมือ คือ เส้นผ่านนิ้วกลาง เส้นกลางของเท้า คือ เส้นผ่านนิ้วที่สอง (นิ้วถัดจากนิ้วหัวแม่เท้า) axial filament (rod) เส้นไมโครทิวบูลที่ค้ำจุนโครงสร้างของแอกโซโปเลียของไฮโดรโอซัวบางชนิด (เรดิโอลาเรีย) axial skeleton กะโหลกศีรษะ กระดูกสันหลังรวมทั้งกระดูกอก และ ซี่โครง
axil	แอกซิล พุทกษ: มุมระหว่างแกนลำต้นกับใบ กิ่ง หรือ ส่วนอื่นที่แตก

	แขนงออกไป
axilla	แอกซิลลา 1, กายวิภาค: รักแร้ หรือ ช่องว่างระหว่างแขนกับลำตัว 2, ปีกนิน: บริเวณใต้ปีกนกกับลำตัว
axillary	แอกซิลแลรี 1, กายวิภาค: เกี่ยวข้องกับ axilla แห่งรักแร้ 2, พฤษภ: อยู่ภายในแอกซิส หรือเป็นของแอกซิส 3, ปีกนิน: คือ axillar เป็นกลุ่มของขนนกบริเวณปีกและลำตัว
axis	แอกซิส (L.) 1, แกน คือเส้นจริง หรือเส้นสมมติ ลากผ่านศูนย์กลางลำตัว 2, กายวิภาค: กระดูกคอข้อที่สอง (epistropheus) ถัดมาจากกระดูก atlas 3, พฤษภ: ลำต้น axis cylinder (axon, axite) ส่วนที่ยื่นของเซลล์ประสาท
axolotl	แอกโซลอทล ตัวอ่อนของซาลามานเดอร์ลายเสือ (<i>Ambystoma tigrinum</i>) ซึ่งสามารถเจริญพันธุ์ได้ ถึงแม้ว่าจะอยู่ในระยะตัวอ่อน ดู neotony
axon	แอกซอน (Gr.- แกน) 1, ส่วนยื่นออกมาจากเซลล์ประสาท ทำหน้าที่นำกระแสความรู้สึกออกจากเซลล์ อาจมีไมอิลินหุ้ม หรือไม่มีก็ได้ ปกติจะเป็นเส้นยาว ปลายสุดไปเชื่อมกับเซลล์ประสาทอื่นในระบบประสาทส่วนกลาง หรือในปมประสาท หรือในอวัยวะรับความรู้สึก (เช่น แอกซอนของเซลล์ประสาทควบคุมการเคลื่อนไหว) อาจแตกแขนงด้านข้างได้ เรียกว่า collateral แอกซอนรวมทั้งเยื่อหุ้มด้วยเรียกว่าเส้นใยประสาท 2, ส่วนยื่นออกจากเซลล์ประสาท ลักษณะคล้ายแอกซอน โดยเฉพาะส่วนยื่นออกไปรอบเซลล์ประสาทของดอร์ซิลรูทแกงเกลียน (เซลล์ประสาทรับความรู้สึก) ซึ่งหน้าที่ที่แท้จริงเป็นเดนไดรต์ แต่ดูแยกไม่ออกจากแอกซอน
axoneme	แอกโซนิม (Gr. axon - แกน + nema - เส้นด้าย) 1, เส้นแกนของโครโมโซม 2, เส้นแกนกลางของแฟลเจลลัม
axoplasm	แอกโซพลาซึม (Gr. axon - แกน + plasma - สิ่งที่รวบรวมขึ้น) ไซโทพลาซึม (neuroplasm) ของแอกซอน ล้อมรอบส่วนที่เรียกว่านิวโรไฟบริล
axopodium	แอกโซโพเดียม (Gr. axon - แกน + pous, podos - เท้า) ดินเทียมที่มีลักษณะกึ่งถาวร ประกอบด้วยแท่งไมโครทิวบูล เป็นแกนกลาง พบในโพรโตซัว พวกเฮลิโอซัว
axostyle	แอกโซสไตล์ (Gr. axon - แกน + AS. stigan - ขัน) แท่ง

- ไมโครทิวบลรวมกันเป็นแกนกลางลำตัวของพวกแฟลเจลเลตบางชนิด เช่น *Trichomonas*
- aye-aye** อาย-อาย ค้างหาหินกลางคืน (*Daubentonia madagascariensis*) ค้างแ่วนในเกาะมาดากาสคา
- azoic** เอโซอิค (Gr. a - ไม่ + zoe - ชีวิต) ไม่มีสิ่งมีชีวิต มักอ้างถึงระยะทางธรณีวิทยาเกี่ยวกับกำเนิดของสิ่งมีชีวิตบนโลก
- Azotobacter** เอโซโทแบคทีเรีย แบคทีเรียรูปแท่ง ไม่เป็นทำให้เกิดโรค อาศัยอยู่ในดินและน้ำ สามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศได้ เป็นแบคทีเรียเพียงสกุลเดียวในวงศ์ Azotobacteraceae
- azure** แอซัวร์ (Fr. azur - สีน้ำเงิน) สีน้ำเงินสด
- azurelunulae** แอซัวร์ลูนูลี (Fr. azur - สีน้ำเงิน + L. lunula - ดวงจันทร์เล็ก ๆ) จุดสีน้ำเงินเล็กๆ ที่เล็บมือ พบในผู้ป่วยโรคตับบางชนิด (โรควิลสัน)
- azurophile** แอซัวร์ฟิล (Fr. azur - สีน้ำเงิน + Gr. philein - รัก ชอบ) ย้อมติดสีแอซัวร์ได้ดี
- azygous** เอไซกัส เดี่ยว ไม่เป็นคู่
azygous vein หลอดเลือดดำบริเวณท้อง แยกมาจากหลอดเลือดดำบริเวณบั้นเอวแล้วเข้าสู่กระบังลม
- azymia** เอไซเมีย (Gr. a - ไม่ + zyme - หมัก) สภาวะไม่มีการหมักหรือไม่มีเอนไซม์